

ԲԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ԱՊՐԻԼ 29, 1911.

Ն⁰ 18

ՓՐՕՖ. ՍԱՐԳԻՍ ԼՆԻՈՆԵԱՆ

1851 տէ Այնթապտա տաղմուշ օրու 1883տէ
Եկլ տարւիլֆիւնուսնն Շէֆիկա շիւպէսինտէ միւ-
հէնտիպիք տաիրէսինտէն թահսիլ ի տիփօմա էթ-
միլ վէ թա էօմրիւնիւն նիհայէթինէտէք Այն-
թապըն Մ. Թ. գօյէճինտէ ուլուժը ըիյաղիյաթ
վէ ուլուժը թապիլիէ տէրպէրի վէրմիլ վէ 1909
Ապրիլ 15 տէ Ատանա գըթալը էսնապրնտա Օս-
մանիյէտէ Փրօ. քիլիսէսինտէ իհրագ էսիլմիլ
տիր:

ՊԵՆՏԻ ՄՍԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԱՖԻՈՆ ԳԱՐԱ ՀԻՍԱՐԸ ՔԻԼԻՍԷՍԻ

Աֆիօն Գարա Հիսարընտաքի Լոնճիլի ճէ-
մաաթ շիմսիյէտէք Պուրտուր քիլիսէսի-
նին պիր շիւպէսի տէյու թանըմիլ
իտի: Մէլլիւր ճէմաաթ կէչէն սէնէ
Ասափաղարընտա իճթիմա էտէն Բիւթա-
նիա Միուրիւն մէճիսինէ միւրաճաաթլէ
այլը պիր քիլիսէ թէշքիլ էաիլմէսինի թա-
լէպ էթմիլլէր իտի: Քէլպիք մահալը
մէղքիւրտէ պիր Եւնի քիլիսէ պինապը ին-
շա էաիլմիլ օլուպ, պու պինանըն տու
թաիսիա էաիլմէսինի ալղու էթմիլլէր իտի:
Միուրիւն մէճիսի պու մաղսէտլէրին հէր
իքիսինի տէ թապիպ էտիպ, պու մաղ-
սէտէ քէնտի թարաֆլարընտան աճիլլէրինի
մուրաիսաա թային էյլէմիլլէր, վէ ճէմա-
աթըն տալլէթ էտէճէյի աիկէր զաթլար
իլէ պէրապէր միւնասիպ պիր վաղթտա
մէղքիւր մէրասիմին իճրա էտիլմէսինի թէն-
սիպ էթմիլլէր իտի:

Լոնճիլի ճէմաաթըն մէճիսի թարաֆըն-
տան կէճտէրիլլէն տալլէթ իւղէրինէ Իլ-
միրտէն վէր: Մր. Մէքնօթըն, Գօնետաան
Փրօֆ. Ա. Հայկաղեան, վէ աճիլլէրի, Աֆ.
Գարա Հիսարընա կիտիպ, Ապրիլ 16յա

միևնապես Կիրակի կիւնիւնտէ մէղքիւր իբի խրտմէթէրի իճրա էյլէտիք :

Սապահլայրն Փրօֆ. Ա. Հայկազեան Մատթ. 5, 14 իւզէրինէ պիր վաղ իրաւ էտիպ՝ քիլիսէնին վազիֆէլէրինի թարիֆ էյլէտի, սօնրա ճէմաաթըն չօպանը Վեր. Յակոբ Երանեան քիլիսէ թէլքիլի իչիւն իթթիլսաղ էտիլէն թէրթիպին բափօրթընը վէրտի : Անտէն սօնրա պիլճիւմիէ քիլիսէ ազալարը այագտա տուրտուղու հալտա ումում Խրիսթիյան քիլիսէլէր թաւրաֆընտան զապուլ օլունմըլ օլան Նիկիա իման իզրարընը էվիլէլա Էրմէնիճէ սօնրա Թիւրքճէ օլարագ՝ գրտաթ էտէրէք, պիր ոտաւ արզ էթաիրտէն սօնրա, Միուքիւն թարաֆընտան Աֆ. Գ. Հիսար քիլիսէսինի Միուքիւնրն միւշարէթէթինէ գապուլ էյլէտիք, վէ նիհայէթ Վեր. Մր. Մէքնօթընըն նասիհաթը՝ վէ պէրէթէթ տուապըլլա խրտմէթ իթթամ պուլտու :

Էյլէտէն սօնրա թախսիս խրտմէթի իճրա օլունտու : Պունտա էվիլէլա աճիլլէրի Յայ. 2. 2, իւզէսինէ պիր վաղ իրաւ էտիպ, պու պինանըն եէնի պիր միլլէթ իհտաս էթմէք իչիւն տէյիլ անճագ պիլա վասըթա Ալլահ իլէ միւլագաթը, մէճճանէն խէլասը, Ինճիլ վաղընը վէ հայաթ օլան Խրիսթիյանըլը իլան էթմէք իչիւն ինչա օլունտուղունը թէյիս էյլէտի : Սօնրա պիւթիւն ճէմաաթ այագտա տուրտուղու հալտա թախսիս խրտմէթի իչիւն միւնալէպէ իլէ սէյլէմէք իւզրէ թէտարիք օլունմըլ օլան պիր թագրիթ գրտաթ էտիլէրէք ճէմաաթ անըն հէր գըմընա «Ամին» աէյէ իճուպէթ էյլէտի(*) Սօնրա Վեր. Յ. Երանեան թարաֆընտան թախսիս տուապըլ արզ օլունտու : Չօպան թարաֆընտան թաանիֆ էտիլմիլ օլան պիր թախսիս իլահիսինի մէքթէպ չակիրտլէրի թէրէննիւմ էթտիքտէն սօնրա, Փրօֆ. Հայկազեան պիւ-

նանըն մագտէտ ի հագիգիսինէ տտիր ճէմաաթա նասիհաթ սէօլլէրի իրաւ էյլէմիլ տիր :

0 կիւնիւն տապահընտա զուհուր էտիպ՝ էյլէտէն սօնրայաաէք տէվամ էյլէյէն շէտիս գար ֆութունտարնա ըաղմէն կէրէք սապահ խրտմէթինտէ կէրէք խուտուա թախսիս խրտմէթինտէ պէյիլք պիր իզաիհամ հաղըր պուլունմըլ, վէ փէք վագարը պիր սուրէթտէ իլթիրաք էյլէմիլլէր տիր :

Ինճիլի իլ պու մահալտա պունտան 45 սէնէ էվիլէլա պաշլամըլ օլուպ, չիւտի ճէմաաթըն ատէտի 160 վէ քիլիսէ ազալար, 28ի էրքէք վէ 22ի գարը օլմագ իւզրէ, 50 նուֆուս տըր : Պինանըն ինչասընա 3 սէնէ ագտէմ պաշլանմըլ օլուպ արագիսի իլէ պէրապէր պիւթիւն պինայտ 1,500 լիւա սարֆ էտիլմիլ տիր : Պինանըն իւթ գաթընտա քիլիսէ վէ չօպան էվի պուլունտուլ օլթա գաթը մէքթէպէ թախսիս էտիլմիլ տիր : Իւլ մէքթէպլէրի պուլունտուլ պունլարտա 135 չակիրտ վէ 5 մուալլիմ վար տըր : Պու կէյէն սէնէ զարֆընտա ճէմաաթ մէքթէպ իչիւն 180 լիւա սարֆ էթմիլլէր՝ վէ 30 լիւա աա միսիճնէրլէրտէն իանէ ալմըլար տըր : Մինպէր վէ ֆուգարա իչիւն 90 լիւա գատար սարֆ էթմիլլէր տիր : Չօպանըլը Վեր. Յ. Երանեան վէ անըն միւհիթէրէմ զէվճէսի 21 սէնէտէն պէրու պու ճէմաաթ արասընտա քէմալը տուտագաթը իչէյէրէք նիհայէթ քէնտի էմէքլէրինին սէմէրէսինի կէօրմիլ տիրլէր : Քէզալիք Մր. վէ Միսիս Մըքնօթըն պու ճէմաաթըն թէրագըլը իչիւն չակսէն հէր ֆէտաքնարըլը իճրա էտիպ, նիհայէթ անլէրին շէյլէ պիր միւնթագամ քիլիսէ հէյէթի ալմալարընա վէ շէյլէ պիր կիւզէլ պինայտ մալիք օլտուգըլընը կէօրմէյէ մուվաֆֆագ օլմուլ տըրքար : Ֆիլմագը պինա հէմ միւհէմ հէմ կիւզէլ եափըլմըլ օլուպ չօգ սէնէլէր օ ճէմաաթըն ինթիյաճընա էյիճէ խրտմէթ էտէպիլէճէք տիր : Պու խրտմէթլէր էսիսա-

(*) Պու թագրիթ՝ պու պէնտին սօնունտա տէրճ էտիլմիլ տիր :

որնտա պիւլա չիւպհէ կերէք չօպան վէ կէ-
րէք Մր. Մէքնօթըն քէնտի միւքեաֆաթ-
լարընը գալպէրինտէ ալմագտա խտիլէր :
Հէմ քիլիտէ հէմ պու միւհթէրէմ տօսթ-
լար թէպրիքէ շայան տըլլար :

Ա. Գ. Հիտարըն էրմ. ճէմաաթընը
տա թէպրիքէ էտէր իզ : Անլէր հէմ խըա-
մէթլէրտէ իշթիրաք վէ հիւրմէթլէ հազըր
պուլունարագ, հէմ տէ Առաջնորդ վէ Բա-
հանայ հայրաւոր միւթէգապիլ զիյարէթ-
լէրտէ պուլունարագ պիզէ տօղրու խրիս-
թիյան պիրաաթրիք ըուհը իպրազ էյլէ-
տիլէր : Պիզ զաթիլէն իւմիտ էտէրիզ քի-
պու եէնի ինչա օլունան պինա Փրօթէս-
թան վէ Լուսաւորչական պիրատէրլէրի պի-
րիպիլլէրինտէն սյըրմողա տէյիլ, պէրաքս
պիրիպիլլէրինտէ տաճա եազըն կէթիլմէյէ
պիր միւհտիր վասթիւ օլաճագ տըր :

Յ. Գ. Գ.

ԴԻՎԻՍԷ ԹԱԽՍԻՍԻ ԽԸՋՄԻՆԻ

Ապրիլ 16 1911տէ Ա. Գիօն Գարա Հիտարը
Խնճիլի պինաորընը թախտիսինտէ միւհտալէպէթէն
զըրաաթ էտիլէն քէլաճարըն սուրէթի տիր :

Րիխ. — Վէ չիմտի պու խանէյի Ամնասուրք Եր-
րորդութիւնա, Խանի ճիւղէ ինայէթլէրին մէնպար
օլան փհսկր Աղլանա,

Պիզի սէվիլ քէնտի գանը իլէ պիլի կիւնահ-
լարմըղտան երյգայան Օղալ Աղլանա,

Վէ ճիւղէ հայաթ վէ նուըն մէնպար օլան
Րուհ իւլ Գուսս Աղլանա վագֆ ու թախտիս է-
տէրիզ :

Ճեմաաթ. — Վագֆ ու թախտիս էտէրիզ : (*)

Ր. — Պու խանէյի Րուհ վէ հագիլաթ իլէ օլան
սէճաթ վէ իպատէթէ, Բէլաճիւլան վագընա, վէ

Մուգատտէս Խորհուրդարըն իճրաւընա վագֆ
ու թախտիս էտէրիզ :

Ճ. — Վագֆ ու թախտիս էտէրիզ :

Ր. — Պու խանէյի Ճանլարըն իւլաա պուլմասընա,
Աիլլէրին թագաիս օլունմասընա վէ

Չօճուգլարըն վէ կէնճլէրին Րապալտա թա-
լիլ ու փէրվէրտէ օլունմասընա վագֆ ու թախ-
տիս էտէրիզ :

Ճ. — Վագֆ ու թախտիս էտէրիզ :

(*) Ճեմաաթըն կիլիսէ պուլմէն գօփիյալարը պուլմէ-
մասընա, անմագ «Ամիլ», սիյէ իճնպիս կրմիշ սիրիտ :

Ր. — Պու խանէյի Կիւնահըն իպթալ օլունմասընա,
Վիճպանլարըն փաքլանմասընա վէ

Մուհապպէթ վէ սալահըն արթմասընա վագֆ
ու թախտիս էտէրիզ :

Ճ. — Վագֆ ու թախտիս էտէրիզ :

Ր. — Պու խանէյի մահպուլն վէ պիլարէլլէրին
թէսլլի վէ մուլվէնէթ պուլմասընա,

Թէճրիպէտէ օլանլարըն ճէսարէթ արմասընա վէ
Հագգ թարիգատէ հիւրիւյնլէրին նէմա պուլ-
մասընա վագֆ ու թախտիս էտէրիզ :

Ճ. — Վագֆ ու թախտիս էտէրիզ :

Ր. — Պու խանէյի Մէլէքիւթ Ուլլահըն թէրադ-
գընա վէ

Րապալմըղ Յիսուս Բիստուրըն զուհուրընա
սարֆ օլունան սայ ու խըամէթէ վագֆ ու թախ-
տիս էտէրիզ :

Ճ. — Վագֆ ու թախտիս էտէրիզ :

Ր. — Վէ չիմտի էյ փէտէր, Օղուլ վէ Րուհ իւլ
Գուսս Աղլանըղ, սէնին իամինէ ինչա էթ-

տիլիմիզ պու խանէյի վէ հագիլի հէյլէլլին օլան
ճէսէպլէրիմիզի վէ ըուհարմըղը թէչէքքիւր վէ

մուհապպէթ թագաիմէսի մագամընտա, սէնին-
քինի սէնաէն սանա թագաիմ վէ վագֆ ու

թախտիս էտէրիզ :

Ճ. — Վագֆ ու թախտիս էտէրիզ :

Ր. — Րապալ սէնի միւպարէք գըլան վէ սէնի
հըֆզ էյլէսին :

Րապալ եիւլիւնիւ սանա նուրպաիւլ էթսին
վէ սանա մէրհամէթ էյլէսին :

Րապալ եիւլիւնիւ սէնին իւլլէրինտէ գալարը-
սըն վէ սանա մէրհամէթ իսան էյլէսին :

Ճ. — Ամին :

“ԱՐԵՒԵԼԷ, ՎԷ ՔՐԻՍՏՈՍ

2.

3. Քրիստոսըն թարիլի պիր զաթ օլ-
տուղու գապուլ օլունտուգտան սօնրա՝
մուհիմմ մէսէլէ անըն էվաաթը ախ-
լագիլէյի Խանի սիրէթի տիր : Պագընըզ
քի էվիլլէլ անըն մուհիլլէրինի թէյիա
էթմէյօր իզ, զիրա Յիսուսըն աղամէթի
անըն մուհիլլէրինտէն զիյատէ անըն ախ-
լագի հայաթընա զահիր տիր : Վէ պու
ախլագի հայաթըն թապիաթընը թային
էթմէք փէք կիւճ տէյիլ տիր : Շուրտտա
տէօրթ սատէ թէրճէմէ ի հալլար վար,

պունլարը քիմ՝ եաղմըչ օլուրսա օլուն , նէ զէման եաղմըչ օլուրլարսա օլունլար , ֆարգ էթմէզ : Պու տէօրթ մուհարրիր պի- ղիմ նազարըմըզ էօնիւնէ պիր միւքէմմէլ զաթ ըէսմինի չըզըյօրլար , էօյլէ պիր զաթ քի անըն ախլագի հայաթընըն էոսսը Ալ- լահա օլան ալագասը իլէ թային օլունու- յօր , Ալլահ հագղընտա թէսավվուրու ա- նըն մուհապպէթի պիր Փէսէր օլմասը տըր , պու զաթըն առէմէր իլէ օլան ալագասը տա քէնտինին Ալլահ իլէ օլան պու մուհապ- պէթ ալագասընտան նիւպէան էտիյօր . օ հէր առէմի Ալլահ իլէ պու էվլասլըզ ա- լագասընտա կէօրէրէք անլէրէ գարչը մու- հապպէթ իպրոսլ էտիյօր , վէ քէնտինին թալիմաթը վէ պիւթիւն հայաթը պու թէ- մէլ իւզէրինտէ միւհասէս պուլունույօր : Օ էն եիւքսէք ախլագի էսասլար թէլզին էթ- մէքլէ պէրապէր քէնտի հայաթընտա օ էոսսլարը մէվգիի իճրայա գօյմուչ տըր , վէ նիհայէթ Ալլահա վէ առէմէրէ նազա- ըէն թէլզին էթտիյի պու էսասլարա սա- տըզ պուլունմասը ուզուրունա ֆէսաի ճան էտիյօր : Շու միսիլու պիր էօմիտէ «Ն. Սիմն-ե. Օտեան» միսիլու զաթլարըն իսթիհզասընա լայըզ օլան պիր հալ գա- թիլէն եօզ տըր : Դէնտի աէրունինտէ ախ- լագի հիսս ու վիճաանը՝ կիւնահ վէ ֆէնա առէթլէր նէթիճէսինտէ էօլմէմիլ օլան հիլ պիր քիմնէ պու միսիլու պիր էօմիէ հայ- րան օլմագտան քէնտի քէնտինին ալամալ : Պու ըէսմ՝ Շէքսիիլին Համլէթի եախօս Բաֆֆինին Սամուէլի կիպի խայպի պիր քիմ- տէ օլսա , վէ թարիխի Խաստան 2—300 տէնէ սօնրա եազըմըչ օլսա պիլէ՝ օ ֆիւլագը հիւրմէթ իլէ եատ օլունաճագ պիր հայաթ տըր : Պիր աէ պու ախլագի քէմալ իւզէրինէ օ զաթըն պէօյիլիլ իսսիա- շարընը իլավէ էյլէյինիլ : Անըն պիւթիւն պէշէրիյէթին հայաթընա տաիր թարիֆ էթտիյի մէլէքիւթ Ուլլահ թէսավվուրունը ալ , անըն հէր պիր ֆէրաին մահիյէթ վէ

իհթիմալաթընա տաիր իտէալընը պիր խէ- յալ էյլէ՝ վէ պիննէֆա քէնտինի հագղըն- տա օլան էֆքեարընը պիր թամիզ էյլէ , եանի Մէսիհ օլմագ իտախասընը , եօրղուն վէ եիւքիւլէրէ օլան տավէթինի , առէմ- լէրին բուհլարընա նազարէն քէնտինին թուլտուղու մէվգիի , «Հայաթ վէ հագի- գաթ պէն իմ ,» «Գըյամէթ պէն իմ ,» վէ էմալի թագրիլէրինի , պիւթիւն ինսան- լարըն հաքիմի վէ հագիգաթ մէլիյի օլ- մագ իտախալարընը ալ . վէ պունլարըն ճիւմէսինտէ զահիլ օլան եիւքսէք վէ աճիպ իտէալը տէրք ու իհաթա էթ- մէյէ չայըչ . պունլար նազարըմըզ էօնիւ- նէ էօյլէ պիր հագիգի վէ ալի ինսան հա- յաթը թէլսիմ էտիյօր քի , օ՝ Արիսթօ- թէլին , Խաթիբէրին , աթիզ վէ եէնի ֆէյլէսուֆլարըն թէսավվուր վէ թէլսիմ էթ- տիլէրի էն եիւքսէք իտէալարտան եիւք- տէք պիր հայաթ տըր : Պէրի , իտախա էտիպ աէյօր իլ քի , Մասթեռու , Մարիոս , Ղուկաս վէ Յովհաննէսին փեխ աթիպիր յիսան իլէ քեհսիլմ էքսիլէրի շու զաքըն սիրէք ու քապիաքը պէշէրիյէր իլքապէթինէ քեհ- սիլմ վէ քարիմ էսիլմիլ օլան հագիգի վէ խայալի պիլճիւմիլ սիրէք վէ էվսաճը ախլագիլէյէ Վաիզ ճիր : Պու իտախամըզ իսթրաուս , Բէնան , Միլ վէ էմալի մու- հարրիլէր՝ հաթթա Յիսուսըն թարիխի պիր զաթ օլտուղունը գապուլ էթմէյէլէր պի- լէ գապուլա մէճպուր օլմուչ տըրլար : Պա- գընըզ , միւճիլէրինի տահա իլին իլինէ գարըչարմայօր իլ , անճագ Յիսուսա ախ- լագի վէ հոգեքաւնուրիլմ (իլմ ի բուհ) նօզթաի նազարտան պագըյօր իլ :

4. Վէ շիմտի էն մուհիմմ սիւալչու տըր , պու իսհալ վէ միւքէմմէլ առէմ ըէսմինի քիմ իհասա էթտի . վէ պու ըէսմ իրիւ- թիյանըզ տէնիլէն ալայիմ ի թարիլիլէյի նաճը հուսուլա կէթիլաի : Պունը Մատ- թէոս , Մարկոս , Ղուկաս վէ Յովհաննէս մի իհասա էթտի , եօզոս պաշղոս նամա-

լիւմ պիր զաթ մը ետիրպ անկերէ
թէպիւմ էթաի : Բիւմ տիր պու ֆաիգ իւթ
թապիւմ «րօման»ը ետաիւն : Ազալի Մար-
կոս Յիսուսըն վէֆաթը թարիխի ասոտ օ-
լունան սէնէտէն էն չօղու 15—20 սէնէ
սօնրա եաղըրընչ տըր : Ատի պիր Յիսուս-
տան նա՞րըլ օլմուչ աա պու գատար գը-
սա պիր միւստէթտէ պու գատար պէօ-
յի.ք պիր զաթ մէյտանձա կէլմիչ :

Բէզալիք Յիսուսըն վէֆաթը թարիխին-
տէն 20 սէնէ սօնրա եանի Պօղոսըն
պիր թաղըմ ըիսալէլէր եազարըր միւս-
տէթտէ, օ վաղթտա մալիւմ օլան
տիւնեանըն պիր ուճունտան օլ պիր ու-
ճունա գատար, եանի Պաղեստինտէն Բօ-
մայա վէ Գաղատիաւտան Մըսրա գա-
տար տաղըրընչ օլուպ Խըիսթիյան իսի իլէ
մարուֆ օլան մէզհէպի պիր գալմ վար
իտի : պունըարըն Յիսուսը իլահի աստ է-
տէրէք անա սէճտէ էթտիքէրի տէ մալիւմ
տիր : Իմսի նա՞րըլ օլույօր աա, ինթիմալ քի
պիւսպիւթիւն խայալի օլան՝ պէլքի տէ ա-
տի պիր ատէմ օլան Յիսուս նամ քիմսէ
պու գատար գըսա պիր միւստէթ վար-
ֆընտա հէմ իլահիլէնտիրլիւմիչ, հէմ հա-
գիգիլէնտիրլիւմիչ, հէմ պու գատար վասի
տաիրէտէ թապիլէր պուլմուչ, հէմ տէ
անկերին արասընտա օ եիւքսէք հայաթա
միւչապիհ իլահի հայաթլար, եանի Պօղոս
վէ Յովհաննէն կիպի զաթլար մէյտանա կէ-
թիրմիչ տիր : Իլք ասըն իլք նըսֆընտա
պու պէօյիւք իճթիմաի թէպէտաիւլի Յի-
սուս իսմինին մէյտանա կէթիրտիյի թա-
րիսճէ միւսպէթ պիր վազըւա տըր, վէ
իլթէ Խնճիլէրտէ թարիֆ օլունան Յիսու-
սուսըն հագիգի պիր զաթ օլտուղունը ին-
քեար վէ անը իսթիհլա էտէն «Ն. Սիմոն-
Ե. Օսեան էֆ.» պու թարիխի վազըւայը
հոգըրաւնակաւն գաիտէլէրէ մուվաֆըգ
պիր սուրէթտէ թէֆսիր էթմէլի տիր :
Յիսուսըն հայաթընը մուսալտէգէ էտէնէլէր
անըն ախլագի հայաթընտան վէ ալի իտ-

տիալարընտան եօլա չըգմայը տըրլար : Յի-
սուսըն ախլագի հայաթը միւճիղէլէրի իւզէ-
րինտէ տէյիլ, միւճիղէլէրի ախլագի էվսաֆը
իւզէրինտէ միւհասէս տիր : Էկէր Յիսուսըն
ախլագի իճէալ վէ իտաիալարը սահիհ
իտէ, միւճիղէլէրի փէք թապիլի պիր հալ
քէսպ էտէր : Էկէր Խնճիլէրին տէտիյի
կիպի Ալլահ՝ սէմալի ֆէտէր օլուպ ախլա-
գի հայաթ Ալլահըն ատէմտէ ֆաալիյէթիսէ-
թիճէսի իտէ, Էկէր Ալլահ պու տիւնեայա
թէնէզգիւլ էտիպ ատէմէր արասընտա պիր
մէլէքիւթ թէէսի տէթմէյէ բաղի օլմուչ
իտէ, Էկէր Ալլահ քիւլլիյէն ալէմտէն միւ-
թէալ օլմայըպ պէրաքս ֆէրտլէրի, վէ
հաթթա նէվի պէնի պէչէրի կիւնահտան
իսէլաս էթմէք իչիւն անկերտէ ֆաիլ իտէ,
պու ալէմ իլէ պու գատար սըգը ալա-
գատա պուլունան Ալլահըն միւճիղէլէր իճրա
էթմէսի աղա զարիպ կէօրիւնմէգ :

Յիսուսըն էլէմ վէ էօլիւմիւնէ կէլիլ ի-
սէք պունը անլամամադ սաիսի ախլագի
միյարճա պիր գուսուր նէթիճէսի տիր :
Ազամ վէ Եւանըն պաղչէտէ պիր էլմա
եէսիքէրի իչիւն զիւրիյէթլէրինին կիւ-
նահքեար օլտուղու թալիմինի նէ Յիսուս,
նէ տէ Խնճիլ ի Շէրիֆ զիքը եա իմա էթ-
մէտիլէր : Պինաէն ալէյհ Արեւելյին Յի-
սուսըն էլէմ վէ էօլիւմիւնէ պու «սկզբնա-
կաւն կիւնահ» տէնիլէն տիւզմէ հալը միւ-
նասիպէթ տէյու զիքը էթմէսի ապէս տիր :
Յիսուսըն նիչիւն էլէմ չէքիպ էօլաիլիւնիւ,
անճագ վաթան վէ ֆարզ ու հագիգաթ
եօլունա վէ պաչգա ատէմէրին ախլագի
իսէլասը ուղուրունա էլէմ չէքիպ հաթթա
ֆէտաի ճան էտէն քիմսէլէր անըրլար :
Եալընըզ քէնտի նէֆալէրինի մէմնուն գըլ-
մագ իչիւն եաչայան միւսթէհզիլէր օ ֆէ-
տա ի նէֆս էտէն հայաթը անլայամաղլար :
Իլթէ Խնճիլէրտէ թէրսիւմ ու թարիֆ
էտիլէն հայաթ պու միսիլիւ ճէլիլ պիր
հայաթ օլուպ օ քէնտի զաթընտա պիր
միւճիղէ տիր, վէ Էկէր էօյլէ պիր զաթ

և աշամամը առ պիր թագըմ կէօմրիւք ծիւ վէ պալըգճըլար պէօյլէ պիր էօմր իհաաա էթմիչլէր իտէ, պու իհաաա քէնախի պիր միւճիղէ օլմուշ օլուր :

Իմոտի նէթիճէ էտէր իղ քի Յիսուս աաի պիր ստէմ օլմայրպ, Ինճիլլէրին վէ րէսուլարըն վէ պիւթիւն Խրիսթիյան քիլիսէսինին իտախա էթտիյի կիպի քէնախի պիր միւճիղէ տիր, Եանի օ՝ Ալլահն թէնտէ իղհար օլունմասը տրը : Վէ ֆիլվազը պու հայաթ՝ իւղէրինտէ ֆէնէր գուլէսի պուլունան էպէտի պիր գայա կիպի տէհրլէրտէն պէրու տուրմագաա օլուպ հայաթ պահրը իւղէրինտէ սէյր ու սէֆէր էտէնլէրի օ՝ իլահի զիյասը իլէ թէնվիր վէ իրչատ էյլէմիշ տիր, վէ անա հիւճում էտէն տալըլար օ գայայա պիր զիյան վէրէմէտիքտէն մատա հէր տէֆա տա զըրըլպ ըիճաթ էթմէյէ մէճպուր օլմուշար տրը :

Ե. Գ. Գ.

ԻԹԹԻՀԱՏ ՎԷ ԹԵՐԱԳԳԸ ՖԸՐԳԱՍԸՆՏԱ

ՊԻԻ ՀՐԱՆ

Կէչէն հաֆթա զարֆընտա Իսթանպուլտա Իթթիհատ վէ Թէրագգը ֆըրգասը ալէյհին. տէ պիր թագըմ շայխալարըն չըգմասը էհալի արասընտա հէյէճանը միւճիպ օլմուշ տրը : Մէգքիւր ֆըրգա ազասընտան պիր կրուլի՝ ֆըրգա փրօղրամընըն թաաիլինի թալէպ էթմիչլէր, վէ պու շէյին պէլքի գապինէնին սուգուլթունու պէլքի տէ ֆըրգանըն տաղըլմասընը պատի օլաճաղընտան գօրգուլմուշ տրը : Վէ էկէր Իթթիհատ վէ Թէրագգը ֆըրգասը տաղըլմագ օլա մէմլէքէթին սիյասի հայաթընճա պէօյլք պիր ինդիլապըն, պէլքի տէ իրթիճաի պիր հարաքէթին վուգուր իհթիմալը էօնիւնտէ պուլունտուղումըլ զանն օլունույօր իտի : Լաքին կէչէն ձիւմաա կիւնիւ զաղէթալարտա իլան օլունտուղունա կէօրէ մէգքիւր կրուլիլըն թալսիյէ էթտիյի նօգ-

թալար աիկէր ազալար թարաֆընտան գապուլ օլունմըն օլուպ ֆըրգասա իթիւլաֆ հասըլ օլմուշ տրը : Լտիլէն թէքլիֆլէր անլաշըլարըլ իւղրէ աթիտէքլէր տիր. —

1. Ֆըրգայա մէնտուպ մէպուսանըն նազարէթ վէ մէմուրիյէթ գապուլ էթմէմէլէրի, 2. Մէպուսան վէ մէմուրիյին իսթիյայ իչլէրինէ գարըշմամալարը վէ քէնալէրինին տէ իսթիյազ ալամամալարը, 3. Անանաթը թարիիյէնին (աւանդուլթիւն) մուհաֆազասը, 4. Հուգուգը խէլաֆէթ իլէ հաքիմիյէթ ի միլլիյէնին թէվազիւնիւ, 5. Ատապը ումուլիյէ ի Խալաֆիյէի մուհաֆազա իլէ պէրապէր զարպըն թէրագգըյաթը իլմիյէ վէ սէնաիյէսինին միլքիմիլտէ իլէրի կէօթիւրիւլմէսի, 6. Մէմուլարըն ազլ վէ նաապը պէհէմէհալ զանուհէն իճրա էաիլմէսի, 7. Անասըրը Օսմանիյէ պէյնինտէ իթթիհատը թազվիյէ էտէճէք թէտապիլրէ թէվէսիւլ օլունմասը, 8. Մէտուլիյէթ ի վիւքէլանըն միւրապապա ալթընա ալընմասը, 9. Էքսէրիյէթ ի սիւսանը արա հասըլ օլա տա մուխալիֆլէրին իթիւրազը տինլէնմէսի :

Պու թէքլիֆլէրտէ ֆիլվազը գապիլ իւլ իթիւրազ ունտուլար Էքսիք տէյիլ տիր, լաքին ումում մէսէլէյէ տաիր պիղճէ աթի իւզ զիքը խուսուտաթ ճալիպ ի տիգդաթ տրը : 1. Իթթիհատ վէ Թէրագգը ֆըրգասընըն մէսլէյինտէ իսլահը լազըմ կէլէճէք պաղը ճիհէթլէր պուլունուպ ֆըրգանըն պունըլըր ճիտտէն թամիզ էթմէսինի հէմ ֆըրգանըն հէմ տէ միլլէթին մէնտաֆիի թալէպ էտէր : Տախիլտէ ըահաթալըլըլար հալա պիթմէսի իտէ, անասըրտան պաղըսընտա էլան գանաաթալըլըլար միւշահատէ օլունույօր իտէ, հաթթա անասըրը Միւսլիմէ արասընտա պաղը իլթիքիւլար մուսիլըրանէ տէվամ էթմէքտէ իտէ պունըն պիր սըրըլ վէ սէպէպի օլմագ կէրէք տիր : Պու սէպէպլէրին պուլունուպ տէֆիլարէսինէ պաղըլմասը հէմ միլլէթին հէմ

Ֆրրգանքն մենք ամբարձր իրավաբանական տրբ: Թանկին «Օրտու եւրփարէ պիր քիւթլէ ի համիյէթ հալինտէ թէճալու- ղաթը էճնէպիյէյէ դարչը գոյաճագ մէվ- գիտէ պուլունուրքէն տախիլ նէ դատար գարըշարըրլա փախտէ էթմէղաի» եօլուն- տաքի իփատէսի պիղճէ ֆրրգանքն էն պէօ- յիւք հանըլչարընտան պիրի տրբ: Տիւսթուրը հագիգի թամմ պունըն աքսի տիր: Տա- խիլ լահաթ օլա, վէ տահա զիյատէ անա- սըրը միւսթէլիֆէ օրտու իլէ պերապէր «եւրփարէ պիր քիւթլէ ի համիյէթ» օլա խաի, շու կէչէն իւչ սէնէ զարֆընտա տօնան- մա եւրինէ տախիլի թիճարէթ թէրվիճ վէ մէթէպլէր վէ եօլար իսլահ էտիլտէ խաի, խարիճի մէսէլէլըտէն իտէ, տախիլի մէ- սէլէլէր հիւսն ի սուրէթլէ թէսվիյէ էտիլտէ խաի, պու կիւն եէնի թիւրքիա տահա դավի, տահա սապիթ պիր մէվգիտէ պու- լունուր խաի: Եինէ տէ մէֆթուր օլմաղա սէպէպ եօգ տրբ, հանըլչար իսլահ էտի- լէպիլիր, էն էյի մէպէքլէր վէ վասըթալար իթթիսաղ էտիլէպիլիր:

2. Շու տա սահիհ տիր քի, պու կիւն մէշուլթիյէթին քեաֆիլի իթթիհատ վէ թէրագզը ֆրրգասը տրբ: Հալա փարլա- մէնթօտա միւնթաղամ վէ միլլէթին իթի- մատընա շայան պիր մուխալիֆ ֆրրգա թէշքիլ օլունմամըշ տրբ: Մուխալիֆէր վար, ամմա մէվճուտ օլան փրօղրամըն եէ- ըինի թուլթաճագ պիր փրօղրամը պուլու- նան պիր ֆրրգա եօգ տրբ, մուխալիֆ- լէր՝ պաշարզ վէ փրօղրամարզ տրբար: Պինաէն ալէյհ էկէր իթթիհատ ֆրրգասը սուգուլթ էթսէ եւրինէ կէչէճէք պիր միւթ- թէհիա գուվլէթ պուլունմատըլընտան մէգքիւր ֆրրգանքն սուգուլթը մէմլէքէթին տիկէր պիր «31 Մարա» հատիսէսինէ տիւլմէսի տէմէք օլապիլիր: Շու հալտա ըհսի իտարէտէ պուլունան ֆրրգա ի հա- ղըրէնին իպգասը մէշուլթիյէթ իչիւն լա- ղըմ տրբ: Պու միւնտաիպէթլէ շու տա

տէրխաթը էտիլտէ ճաիզ տիր քի, իթթի- հատ վէ թէրագզը ֆրրգասընքն գուվլէթ վէ էհէմմիյէթի չօգճա մէմլէքէթին հէր թարաֆընտա թէշքիլ օլունմարշ օլան ճէմի- յէթ շիւպէլէրինին հագիգաթէն մէշու- թիյէթիէրվէր վէ միլլէթիէրվէր պէվաթ- տան իպարէթ պուլունմատընա մէնուլթ տրբ:

3. Պու ճիւմլէ իլէ պերապէր մէմլէքէ- թիմիգճէ միւնթաղամ, միւլթթէհիտ վէ մուլթէտիր պիր մուխալիֆիյն ֆրրգասընա էչէտա ի լուլում վար: Սաիր ճիւմհուրի- յէթլէր վէ իտարէ ի մէշուլթիյէլէր մու- խալիֆ ֆրրգասը սայէպինտէ աթալէթ վէ էօլիւմաէն գուլթուլթօլար: Հիւքիւմէթ ֆրրգասընքն գուլթուլթարըն կէօրիւպ ան- լէրի պիղարաղանէ թէնգիա էտէրէք՝ կէօս- թէրէն վէ միլլէթ մէսէլէլընի շախսի աղ- լաղ ու աաավէթտէն արի թուլթարագ, հայաթը սիյասիյէմիզ իչիւն մուայլէն փրօղրամ թէտարիք էտիպ մուլթէտիր պիր գուլթուլթ թահթը իտարէպինտէ իչի իլէրի կէօթիւրէպիլէն պիր ֆրրգա, պու միլ- լէթի պիր չօգ ուշրումարտան խէլաս է- տէճէք օլան եէկեանէ պիր գուվլէթ տիր: Իմսի նէրէտէ տիր պէօյլէ պիր գուլթ- ղուլ. նէրէտէ տիր պէօյլէ պիր ֆրրգա: Իչթէ միլլէթ պունա միւնթաղըր տրբ:

6. Գ. Գ.

ԱՆՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԷ

Արնալիուսյուզ.— Արնալիուսյար Պալ- գանլարտա պուլունան էն էսքի Արնան նէպ օլուպ իպթիտա թարիլիլէրի նամալիւմ տիր: Անլէրտէն կէկ թէսմիյէ օլունան դա- պիլէ՝ Լաթին հուրուֆաթը վէ թօղլար՝ Նու- նանիճէ հուրուֆաթը իաթիմաղ էտէրլէր: Մէղհէպճէ Արնալիուսյարըն պիր գըրմը՝ Կոնի Միւրաիթլէր Գաթօրիք, պիր գըրմը՝ Օրթօ- տօքս վէ պապիսի Միւլիման իտէ տէ, ճիւմլէսի տէ միլլի հիսալիյաթճա միւլթ-

Թէհրան տիրէր: Հաթթա Միւսլիման Ար-
նափուստար արասընտա Խրիսթիյան ատէթ-
լէր տէ գարըշմըշ արը: Պօնա-Հէրսէքին
իւհագընտան սօնրա օրատան Թիւրքիայա
հիւսթէթ էտէն Միւսլիմանլարըն Արնափուս-
տա իսքեան էտիլմէսի հիշ պիր սընֆ
Արնափուստարըն խօշունա կիթմէմիշ տիր:
Արնափուստարըն մէմէքէթի փէք սապի օ-
լուպ միւնասիպ եօլլաը եա շմէնասիֆէրլէր
եօգ վէ նիչէ մահալլարըն սուլու վէ հէ-
վասը սըհէթէ էլվէրիչի տէյիլ տիր: Պի-
նաէն ալէյի օրալարտա օրաու հարաքէթի
տէ գօլայ օլմայօր: Էհալի ճահիլ վէ միւ-
սէլլահ օլուպ սիլահլարընը փէք սէվէրլէր
վէ անլէրաէն այրըլմագ իթմէմէզլէր: Կէ-
չէն սէնէ Արնափուստարու պաստըրըլան
խսեան՝ մէմէքէթին ճէնուպ թարաֆընտա
օլուպ օրատա օրաու հարաքէթի նիսպէթէն
գօլայ տըր: Շիմալ գըմըր տահա կիւճ օլ-
մալլէ պէրապէր, Գարաուղա հէմճիվար
օլտուղունտան շիմալի իսեանը պաստըր-
մագ նիսպէթէն կիւճ օլաճագ տըր: Լաքին
կէչէն սէնէքի սէֆէրաէ պագը Օսմ. մէ-
մուրլարըն Արնափուստար իլէ զալիմանէ
մուամլէստէ պուլունմուշ օլմասը պու տէ-
ֆա հէմ էհալիլի պիր սոզ զիյատէ թահ-
րիք էալիօր, հէմ տէ տիկէր տէվլէթլէրին
մէսէլէյէ վէսվէսէ իլէ պագմալարընա սէ-
պէպ օլույօր: Իւմիտ էտէրիլ քի պու տէ-
ֆա Օսմանլը օրաուսու հէմ ասըլարլամէր-
համէթլի վէ ինսաֆըր վարընմաղա սայ է-
տէր, հէմ տէ գօնչու տէվլէթլէրին իչէ
գարըշմալարընը մէն էտէճէք սուրէթտէ
հաքիմանէ իչի իսարէ էտէր: Օրաումուզ
Արնափուստարու պիր տիւշմէն ֆէթհ էթմէք
իչիւն տէյիլ, անճագ աիլէ ազասընտան
թէրալէնմիշ օլան պիր ֆէրտի իմլայա կէթիր-
մէք արզուսը վէ թէտալիրի իլէ կիթմէլի տիր:
Պունտան մատա իսեան պաստըրըլըր պա-
տըրըլմազ, օրալարճա իճրասը լազըմ կէլէն
խալահաթ տէրհալ մէվգիի իճրայա գօ-
նուլմագ կէրէք տիր:

Սիօնիզմ վէ Կէնճ Թիւրքիէր.— Թալազըն
մուսալիրի Սիօնիզմին թարիխինէ տաիր
մալիմաթ վէրիպ տէյօր քի, պու մէսէլէ
Թիւրքիա իչիւն եէնի օլմայըպ՝ Ապուիւ Հա-
միտին կիւնիւնտէ պիլէ էփէյի էհէմիլէթ
քէսպ էյլէմիշ իտի: Էճնէպի մէմէքէթ-
լէրաէն կէլէն Եհհուտիլէր պու տիյարտա
3 այստան զիյատէ գալմաուրըլար տէյու
Եհալէրինէ «Գըրմըզը փասափօրթ» վէրիլի
իտի: Լաքին վագթ միրուրըլա պու փասա-
փօրթլարըն թէսիրի գալմաուրըլընտան Եհհու-
տիլէր քէսպէթ իւզրէ Պաղեստինէ ազըպ
կէլմէքտէ օլտուլար, շէօյլէ քի 50 սէնէ
ազտէմ Երուսաղէմէքի Եհհուտիլէր է-
հալինին Եիւզտէ 25ինի թէշքիլ էտէր ի-
քէն պու կիւն 80,000 էհալինին 50—60
պլինի Եհհուտի տիր: Մէշուլթիլէթին ի-
լանը իւզէրինէ Սիօնիսթլէր թէքրուր ֆաա-
լիլէթ կէօսթէրմիլլէր, վէ հաթթա միւ-
րէվլիճ ի էֆքեարըլըր մագամընտա
«Օրօր» վէ «Ժէօն Թիւրք» նամ իքի զա-
ղէթա նէշր էյլէմիլլէր տիր: Պու զաղէ-
թալար Բուսիտտան իքի միլիօն գատար
Եհհուտիլէր կէթիրիպ Մապէյի իւննէհէյն-
տէ (Միջագետք) իսքեան էթմէյի վէ կէ-
լէն Եհհուտիլէրին Օսմանլը թէպաալըլընը
գապուլ էթմէլէրինի թէքիլիֆ էթմիլլէր
տիր: Մէքըիւր զաղէթալարտան «Ժէօն
Թիւրք»ին միւտիրի պիր Ալման Եհհուտի
օլտուղունտան Թիւրքլէր արասընտա Ինկիլ-
թէրա ալէյհինտէ աուսվէթ թօխումլարը
էքէրէք անլէրին հիտիյաթընը Ալմանիա
լէհինտէ թէշվիգ էյլէմիշ տիր: Մէրքէզ ի
Էփրօփա Եհհուտիլէրի «Աշքէնապի» վէ Օս-
մանլը Եհհուտիլէրի «Սէֆարտիմ» թէսմի-
յէ էտիլէրէք պու իքի ֆըրգա Եհհուտի-
լէր արասընտա աուսվէթ մէվճուս պու-
լունաուղունտան Սէֆարտիմ Եհհուտիլէրի
պու Սիօնիզմ հարաքէթինէ մուխալիֆ պու-
լունմըշլար տըր: Սէֆարտիմ Եհհուտիլէրի
Ֆէրտինանու վէ Իզապէլին էյամը սալ-
թանաթընտա Իսիանիատան թարա էալի-

միշ օրան Եհնուարիէրին նէսի տիրէր : Պիր տէ Պրանսատաքի «Ալիանս Իսրայէլիթ» տէ- նիլէն ճէմիլէթ պու Սիօնիզմ ալէյհինտէ պուլունմըշ տըր : Եինէ պունտան պիր գաշ ալ մուգատտէմ Ալմանիատան Տօգ . Նօսիկ իսմինտէ պիր Եհնուար թիւրքիսյա կէլիպ կէնճ թիւրք հիւքիւմէթինի Եհնուարիէրի Միւպէյն իւն նէհրէյնէ վէ Անատօլունըն միւ- թէատտիտ ճիհէթլէրինտէ իսքեսնէ էթմէ- յէ գանտրմաղա չաղըշտը : Պաղըրտը պու թէքլիֆէ միւսատտէլի պիր նազար իլէ պագմաղա մէյլ էթալիէր իսէ տէ , պաշ- գաղար տնը թիւրքիս իչիւն մուկիրը պիր թէքլիպ սատ էյլէտիլէր : Բուսիա իսթիպ- սատը ալթընտա հէր պիրի պիր յեղալիո- իսկան քէսիլմիշ օրան միլիօնլարճա Եհ- հուարիէրի , հաթթա Լօնտրատա պիլէ հու- զուլլարը պաիսի էնտիշէ օրան պիր ուն- սուրու կէթիլիպ թիւրքիանըն գալպկեսա- հընա , վէ անճաղ 2 միլիօն էհալիսի պու- լունան Մապէյն իւն նէհրէյնէ գօյմագ իլէ- ըրտէ պէօյլէք միւշքիլաթը պատի օլապի- լիր տէյու տիւշիւնիլիւյօր : Խուսուսա պու մուհաճիլլէր մէրքէզի Էլրօփատան օրան Ալման ըէիլլէրին թահթը իտարէսինտէ պուրայա նագլ էտիլէճէք օլտուգլարընտան անլէր իւզէրինտէ Ալմանիանըն վէ Ալսթրիա- նըն ազիմ թէսիրի պուլունաճաղը պէտիհի տիր : Շու հալտա պու հարաքէթէ միւսաա- տէլի պիր կէօղ իլէ պագլըմայօր : Ամասիա մէպուսը անլէրէ խիթապէն տէմիշ տիր , «Գալապալըգ կէլիսէնիզ , Եէրիմիզ Լօգ տըր :»

տալէթ էյլէմիշ տիր : Ինկիլիզլէր իչիւն էհէմմ սիւալ շու օլույօր քի , ճէզալիլի Պրիթանիա էհալիսի իչիւն ապէրի թալիմ իսթիլարի պրաղըլարգճա , չայէտ խա- ըիճաէն իւզէրլէրինէ պէլլի պիր հիւճում վուգու պուլա , Եալընըղ տօնանմա պու հիւճումը մէն էտէպիլի՞ր մի , վէ Եկէր տիւշմէն օրայա ապէր չըգարմաղա մու- վաֆիպագ օլուրսա էհալի պունա գաղըք քէնտի քէնտիլէրինի մուհաֆաղա վէ միւ- տաֆասյա մուգթէտիր օլապիլէճէքլէ՞ր մի : Սիհիթէյքըր զագէթասը վէ սաիրլէր իտ- տիա էտիյօրլար քի Եկէր Ինկիլիզ հիւքիւ- մէթի Իալիլէրիանըն մէպէյնի թա- գըպ էտէրէք , ճէզալիլի Պրիթանիա էհալիսիան պիլճիւմէ էրքէլլէրի իչիւն ապէրի թալիմի մէճպուրի գըլմաղ իսէ , պէօյլէ պիր հիւճիւմէ մուգալլէմէթ էտէ- մէյիպ գօյուն սիւրիւսիւ կիպի տիւշմէնի հօնիւնտէն ֆիրարա մէճպուր օլաճագ- լար տըր : Ալմանիա քէնտի տօնանմասընը գուլլէթլէնտիրմէքտէ օլուպ միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ թալիմ էտիլմիշ օրտուսու իլէ պէրապէր չօգ կէշմէզտէն Ինկիլթէրայը տէրես իւզէրինտէ պիլէ պիրինճիլիք մէվ- գիլինտէն տիւշիւրմէյէ մուգթէտիր օլաճագ տըր տէյու չիւպհէ էտիյօրլար : Շայէտ պիր պահրի մուհարէպէ վուգու պուլա , օ մու- հարէպէտէ Ալմանլար Ինկիլիզ տօնանմասընա զալիպ օլմասալար պիլէ , Էօյլէսի պիր մու- հարէպէ Ինկիլթէրա տօնանմասընը իլէ Եա- ըամաղ պիր հալա կէթիլէպիլիր տէյու գօրգույօրլար : Պինաէն ալէյհ Եկէր Ինկի- լիլլէր ճէզալիլի Պրիթանիատա ապէրի թալիմի մէճպուրի գըլաճագ օլուրլար իսէ հէման առալարը մուհաֆաղա իչիւն 2 մի- լիօն ապէր պիլֆիլիլ հաղըր պուլունաճագ տըր : Տիկէր պիր մուհարրիլ տալիս թույ- վըգաա ապէրի թալիմի մէթէպլէրէ իտ- խալ էթմէյի թալիլիյէ էտիյօր : Էհալի ապէրի թալիմին թէֆէրուաթընա վագըֆ օլապիլմէք իչիւն թա չօճուգլուգտան օ

Ճէզալիլի Պրիթանիանըն մուհաճա- զաաք .—Լօրա Բօպէրթտըն Ինկիլիզ օրտու- տանըն ահվալը հաղըրէսինէ տաիր Ինկի- լիզ փարլամէնթօւընտա իրատ էթալիյի նութօ , վէ անը միւթէագըղ վուգու պու- լան միւզաքէրաթ՝ Ինկիլիզ մաթպուաթը- նըն նազարը տիգգաթընը ճէզալիլի Պրի- թանիանըն մուհաֆաղաալ էմիլնէ ճէլպ ու

ուսուլտա թալիմ էտիլմէլի տիր : Միւմա-
իլէյհին էֆըեարընճա պու եօլտա ապըրի
թալիմ հէմ տահա ուճուզ հէմ տահա
միւքէմմէլ օլապիլիր , թալէպէնին սըհհէ-
թի , ազալի վէ ասապի գուվլէթլէրի տա-
հա զիյատէ նէմա պուլուր , վաթանփէր-
վէրիք հիսսի թէշվիդ վէ թէրվիճ էտիլիր ,
վէ խարիճաէն վուգու պուլաճագ օլան
հիւճիւմլարա մէմէքէթ հազըր պուլունուր :
Պու իսէ , պազըլարըն զաննընճա , տիկէր , տէվ-
լէթլէրի Ինկիլթէրրանըն տօնանմաուր իլէ
րէգապէթէ կիրէճէք օլան տօնանմա հա-
զըլլամագ քիւլֆէթինտէն պիր տէրէճէյէ
գատար կէրի տուրաուրապիլիր , զիրա
անլէր Ինկիլթէրրին տախիլտէ գուվլէթլի
պիր տէվլէթ օլտուղունու անլարլարտա խա-
րիճտէ անըն իլէ չարփըշմագլըգ խիւլեա-
սընտան վազ կէշլէրէր :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԷՐՄԵՆԻ ՄԵՍԵԼԷՍԻՆԻՆ ՊԱՁԸ ՃԻՆԵԹԼԷՐԻ

ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ , ՆԻԻ ԵՕՐԲ

Միլլէթիմիլ պիր պիւհրան իշինտէն
կէշմէքտէ տիր : Հաթթա փէէյլամպէրիք
լիսանըյլէ սէօյլէմէյի ատէթ էտինմիշ օլան
պազը էրպապը սիյասիյաթ ահվալը հա-
զըրէմիլտէ ճան չէքիշմէք ալամէթլէրինի
միւշահատէ էտիյօրլար : Մէղքիւր տօսթ-
լարըն էֆըեարը տօղրու օլտա օլմաա , էր-
մէնի ճէմաաթը միլլի , մէղհէպի վէ սիյասի
նօղթա ի նազարտան պիր հաղիդի վէ վէ-
թիմ պիւհրան իշինտէ պուլունտուղունա
շիւպհէ իսթէմէլ : Պինաէն ալէյհ հէր
խալլիսահ վէ վաթանփէրվէր էրմէնինին
միլլէթին ահվալընը ճիտաէն թէֆէքքիւր
մատտէսի գըլմապընըն զէմանը կէլմիշ տիր :

Մէսէլէ նէտէն իպարէթ տիր :

Էվլէլա՝ Թիւրֆ—Էրմէնի ալապապընու
քէալլիւզ էսէն ճիհէթի :

Ալթը Եիւզ սէնէտէն պէրու էրմէնի

իլէ Թիւրք՝ այնի մէմպիքտէ սաքին օլուպ
գօնշու օլմուշար իսէ տէ , գօնշուլուգ էտէ-
մէմիշլէր տիր : Եէքտիկէրլէրինի անլամագ-
տան աճիլ գալարագ , հաթթա պիր պի-
րինէ չէշիի ատալլէթ իլէ նազար էթմիշ-
լէր տիր : Թիւրք՝ էրմէնիյէ թահգիւրամիլ
կէօղ իլէ պաղըպ ալէստէվիյէ անը թէ-
ճալուզ վէ թէարուպա լաիդ պիր մատտէ
կիպի կէօղէթմիշ : Էրմէնի իսէ միւթէգա-
պիլէն Թիւրքիւ՝ ճէսէտ վէ ճաննըն տիւշ-
մէնի տէյու կէօղէտէրէք անըն քեաֆֆէի
մուամէլէլէրինի կիլլի վէ ալըգ ատալլէթ
իլէ թագիւպ վէ հիւքմ էթմիշ տիր : Պու
հալ ասըլարտան պէրու տէվամ էթմիշ
օլուպ , հէր իքի թարաֆըն իւզէրինէ պէ-
հալըյա օթուրարագ , Թիւրք պիր եօլ իլէ ,
էրմէնի պիր ախէր սուրէթլէ , ամմա իքի-
սի տէ հէմ մատտէթէն հէմ մանէն անըն
պէլասընը չէքմիշ վէ հալա չէքմէքտէ տիր-
լէր : Շու կիպի պիր հիսսիյաթըն մէմէքէթին
խարապըյլէ նէթիճէլէնէպիլիր իսիյի հէր
ազլը սէլիմ սահիպինէ մալիւմ օլտա կէ-
րէք տիր :

Էկէր զէմանըն ալամէթլէրինի Էանըլ
անլամայօր իսէք , սօն վաղթլարտա հէր իքի
թարաֆըն տախի ալըլըպ ազըլանմապընըն
իշարէթլէրի միւշահատէ էտիլիյօր : Մէվգի
վէ մէմուրիյէթ պաշընտա օլան պաղը
Թիւրքլէր (քեաճքի անլէրին ասէտի չօգ
օլայտը) գըրըպ քէսմէք փօրթիպասը տէվ-
լէթի խարապ էտէն պիր թարիդ իսիյինի
վէ էրմէնի գալմընըն հըֆղ ու պազասը
պիզըլաթ տէվլէթի Օսմանիյէնին տէվամ
ու թէրազգընըն պիր զարուրի չարթը
իսիյինի ֆէհմ էթմէյէ պաշլամըլար տըր :
Այնի վաղթաա նիշ էրմէնիլէր տախի
էրմէնի մէսէլէսի տահա վասի օլան Օսմ.
մէսէլէսինին պիր ճիւղի իսիյինի , էրմէնի՝
վաթանտաշը օլան Թիւրքտէն միւսթագի-
լէն խէլաս օլմայըպ անճագ անըն իլէ պիր-
լիքտէ , հաթթա իհթիմալէն անըն վասը-
թասըլլէ , խէլաս օլապիլիր իսիյինի ֆէհմ

ու թագաւոր էթմէյէ պաշլամը տըր: Էկէր պու իքի միլէթ պէյնինաէ շու մուգարէնէթ ի Էֆրեար թէվէսու Էսէպիլի իսէ մէմալիք ի Օսմանիյէ կերէք իգթիսատի կերէք սիյասի խաթթ իւզէրինտէ սաքին վէ Էմին թէրագզը ճատտէսինէ կիրէճէյի միւսէլէմ պիր քէյֆիյէթ տիր:

Պինաէն ալէյ Էրմէնի մէսէլէսինին իւք ճիհէթի Էրմէնի իլէ Թիւրք անասըրը պէյնինաէ սամիմի մուարէֆէ վէ միւլագաթըն թէմին ու թէագիգ Էտիլմէսի տիր: Անլէրի Էէքաիկէրինէ Էագլաշորըպ սոսթ էթմէք Էմէլիյէ թիճարէթ, մէարըֆ, Էսէպիլաթ վէ աին տաիրէլէրինաէ զէմին ի միւլագաթ օլապիլէն ֆուրսաթլար խալգ էթմէլիիլ: Մուարէֆէ մուհապպէթ թէվլիա Էտէր, մուհապպէթ իսէ գօրգուլը տէֆ Էտէր:

Սանիէն՝ Թիւրք Վիֆրիկին քէնվիրի ճիհէթի:

Մէմալիք ի Օսմանիյէնին հէր վիլայէթինտէ Թիւրքէր ատէտճէ Էրմէնիլէրէ ֆաիգ օլտուղու սէպէպտէն, հիւքիւմէթին շէքի հէր նէ կէսնէ թէպէատիւ Էթսէ, տէվալի ի հիւքիւմէթտէ Թիւրք իւնալիւ հաքիմ օլաճաղը մալիւմի ամմէ տիր: Էկէր տիյար Սուլթան Համիտին Էյամընտա օլտուղու կիպի, ուսուլը իսթիպատատ Էսիր օլա, փատիշահ իլէ վիւքէլա պիզզարուր Թիւրք ճինսինտէն օլաճագ տըր: Էկէր 2 1/2 սէնէտէն պէրու ճարի օլան ուսուլ իւզրէ իտարէ ի մէշուլթիյէթ գաիմ օլուրտա, ֆարլամէնթօ ազասընըն Էհէմմ գըամը վէ գապինէնին գըամը ազամը Թիւրք գապմընըն վէքիլէրի օլաճագ տըր: Էկէր Ֆրանսա վէ Ամէրիգա հիւքիւմէթի նէվինտէն պիր իտարէ ի ճիւմհիւրիյէթ իթթիլսազ Էտիլէ (քի պու նէ միւհթէմէլ նէ տէ արզուլանաճագ պիր հալ տէյիլ տիր), ումում Էհալինին ըէյ ու ինթիլսաղը իտարէնին տիւմէնին Թիւրք Էլինէ թէսլիմ Էտէճէյի հէր շիւպհէտէն արի տիր: Թիւրքիանըն

հազոր վէ իսթիգպալը հազգընտա տիւշիւնէն հէր սահիպ ի ֆիքր պու զագիյէտէն Էօլա չըգմաղա մէճպուր տըր:

Կէլ կէօրէլիմ քի Թիւրքիանըն Էագըն վէ ուզաղ իսթիգպալընտան տօլայը սիյասիյաթ ալէմինաէ զահիր օլան վէսլէսէլէր տաիսի այնի մէնպատան նէշէթ Էտիյօր: Աճէպա՝ Թիւրք մալիք օլտուղու թօփրաղը իֆլահ Էտէպիլէճէք մի: Թիւրք ալթը ասրտան պէրու ալէմի թարիխտէ աւքէր րօլընը օյնամագտա օլտու: Անըն պու տաիրէտէ իսթիսաալնա շիւպհէ Էսէն Էօգ տըր: Անըն իմիէրաթօրըղը թօփ թիւֆէնք գուվ վէթիյլէ գուրուլտու: Պիր վագթ անըն պաղընըն փաթըրթընտան Էվրօփա թիթրէտի. Էլէվմ պիլէ անըն օրտուսու Էվրօփանըն ապալիշինին թէրագլընտա մուհիմմէ պիր ունսուր տըր: Պունըն իլէ պէրապէր անըն իտարէ ի տաիլիյէսի հիշ պիր զէման մուվաֆֆապիյէթ ի քեամիլէ օլմատը: Օ՝ տիյարը ֆէթհ Էթաի իսէ տէ, անը զապթ էթմէտի: Մէմալիքին թօփրաղընը զապթ էթտի իսէ տէ, անըն ագվամընը ճէլպ Էտէմէտի: Հիշ պիր գըթատա տէվամը հիւն ի իտարէ թէսիա Էտիլէմէտի: Պու խուսուք Թիւրքիանըն հէմ տօսթլարը հէմ տիւշմէնլէրի թագրիւր Էտիյօր: Կէօրիւնիւր քի պիր տէվլէթ թէսիա Էթմէք վէ անը իտարէ Էթմէք՝ իքի ֆարգը իսթիսատա ֆարզ Էտէր: Ճէնք սանաաթը՝ իտարէ ֆէննինէ պէնգէմէլ: Թիւրք Էվլէլէքիսինէ մալիք օլտուղու տէրէճէտէ սօնրաքինէ մալիք տէյիլ կիպի կէօրիւնիյօր: Տէվլէթին ֆէլաքէթլէրինին քիլլի մէսուլիյէթին ուսուլը հիւքիւմէթէ համլ էթմէք իսթիսաալնտան սագընմալը իլ: Իտարէ ի իսթիպատա կիթաի, իլթէ ուսուլը մէշուլթիյէթ կէլտի. վէ չօգ ֆէլաքէթլէր կիթաի վէ նիշէ ինքեար գապուլ էթմէլ նիմէթ ու իսլահաթ կէլտի իսէ տէ, մէմուլ Էտիլէն Էսասի իսլահաթը տաիլիյէ սահա կէօրիւնմէտի: Թիւրքիա-

ներն տօթթլարը աղ չօգ մէյուսիյէթ հիսս էտիյօլլար: Կէնճ թիւրք՝ սալիֆի կիպի մարթինի վէ մալղէր լիսանը թէքէլլիւմ էտիպ, Մէարըֆ ու թիճարէթտէն զիյատէ օրտու վէ տօնանմա թէհտիտիյէ օղրաչըյօր: Պու խուսուս՝ մէյասնատա մուհիմ պիր գուսուր պուլունուղունա տէլալէթ էտիյօր քի պու թէտալի էտիլմէտիքճէ մէմալիքի Օսմանիյէնին պէրիօրաար օլմասը իմքեան խարիճինտէ տիր:

Մատտէնին էրմէնի մէսէլէսինէ շումուլը շու նօղթատա արը: էրմէնիլէր թիւրքիատա միւսթաղիլ պիրմէվճուտիյէթ վէ իտաւրէ տաւաւընտա պուլունմասըղլարը հալտէ հիւքիւմէթի Օսմանիյէնին իտարէսի էմրինտէ տիկէր անասըըն գուսուրլարընը իքմալ էթմէք վաղիֆէսիյէ միւքէլլէֆ պուլունույօլլար: թիւրքին ֆիղիքի խասսիյէթէրի էրմէնինին աղլի զէքեասընտան իսթիֆատէյէ միւհթամ արը: Իմտի մաթպուլաթ վէ լիսան վաւըթաւըյէ, կաղաւրազ վէ միթինիլէր ազտ էտէրէք, մէհնուր թիւրքէր իլէ միւլադաթ էտէրէք վէ ախէր հէր միւմքին օլան վասըթալը իսթիմալ էտէրէք, հիւսնի իտարէնին չարթլարը վէ իալահաթը տալիսիյէնին ուսուլլարը հագգընտա թիւրք վաթանտաչարըմըզըն ֆիքըրի թէնիլի էտիլմէլի տիր: Միւթէալլէմ վէ միւսթաղիմ էրմէնի կէնճէրին տէվաիրի հիւքիւմէթտէ իսթիստամընը թէմին իչիւն վաւըթալար գուլլանըմալը արը: Էվլասըմըզը Օսմանը օրտուսունտա սիլահ թաչըմաղա վաղֆ էթտիյիմիլ միսիլու վէ անտէն տահա զիյատէ խահիլ իլէ միւքիյէնին հէր տաիրէսինտէ խըտմէթէ թէչլիլդ էթմէլիլդ: Տէվէթ ու վաթան անճագ ասալէթ իլէ գալիմ օլապիլիւր իտիլինի անլայըս անլաթմալը իլ:

Սալիսէն՝ Էրմէնի միլլէթիսինի swսիլի գուլլէթլէրիսինի քէշիլ ու խսարէսի ճիհէթի:

Էրմէնի միլլէթի պիր սիյասի պէտէն

հալինտէ եաչամագտան չօղտան ֆէրաղէթ էթմիլ խտէ տէ, կէրէք քէնտինին կէրէք ումում Օսմանը վաթանընըն մանէվի ինչասընա մէտար օլապիլէն գուլլէթէրէ մալիք տիր: Մէմալիքի Օսմանիյէտէ աղլի վէ ախլազի խուսուլարտա էն միւսթաիտ գալմարտան պիրի էրմէնի տիր: Սըրֆ զէքեա վէ իգտամ սալէսինտէ խալլըճա սէրվէթ փէյտա էթմիլ ֆէրալէրիմիլ վար: Հէր սանաաթտա իւսթիւն տէրէճէտէն գապիլիյէթ կէսթէրմիլ տաէմլէրիմիլ վար: Տալիլի վէ խարիճի միւհասէսաթը իլմիյէտէ ալի թալիմ ու թէրալիյէ գապուլ էթմիլ գալէմ սահիպլէրիմիլ վար: Տէվաիրի հիւքիւմէթտէ էտնա վէ ալահէր մէվգիտէ իսթիստամա միւսթաիտ տաէմլէրիմիլ վար: Վէ պուլըն քեաֆիէսինէ իլալէթէն հէր սինն ու սընֆտան օլան էֆրատըն գալլինտէ վաթանը աղլիլին իալահ ու թէրազգըն էմինէ պէլլիլալլէթ էթմէք հէվէսի վար: Աճընճագ խուսուս պէս շու տըր քի թիւրքիանըն ըրմագլարը պիր թէք ֆապրիգանըն չարիլարընը չէվիրմէյէրէք սուլարընը օգիտնօսա պօչալթարը միսիլու էրմէնի միլլէթինին մանէվի իսթիտալարը տալի միւֆիտ օլաճագ սուրէթտէ թէչլիլ էտիլմէմէսի հասէպիլլէ քիլլիլլէն սէմէրէսիլ գալլար:

Սօն սէնէլէրտէ միլլէթին գուլլէթէրինի Յեղ. Կուսակցութիւն նամընա իտարէ էթմէյէ չապալայանլար պուլունմուլ խտէ տէ, մէգըլու հարաքէթին մանթըզի նէթիճէլէրի ճիւմէյէ մալիւմ օլմիլ օլուպ անա գարչը ումումի նէֆրէթ ոյանմըլ տըր: Միլլէթին տիւմէնինի հուգուգը չախիյէ, ալիլ, քիլիտէ վէ տին ալէյհինէ գըյամա թէչվիլդ էտէն պիր հէյէթէ թէսլիմ էթմէյէ հիլ պիր ազլը սէլիմ ճէվալ վէրմէլ: էրմէնինին իւսթիւն իսթիտատըրընը պաթթալ պրազմագ իտէ սալթ պիր միլլէթին տէյիլ պէլքի քեաֆիէի

ազգամբ Օսմանիյէնին խայրենա գարշը կիւնահ իշլէմէք օլաճալը տէրքեար տըր: Իմոի ազլի վէ ախլազի գուվլէթլէրիմիզի ումումէն վաթանը միւշթէրէքիմիզին վէ խուսուսէն շու տիւշկիւն գավմըմըզն պագա ու թէրազգըսընը թէմին էթմէք իւզըլէ միւնէտատէտէն թէշքիլ էթմէք էրմէնի միլլէթինին ումուրը պաշնտա տուրան զաթլարըն էն պիլիննի վազիֆէսի տիր:

Խիւլասա էտէրէք տէր իզ քի էրմէնի մէսէլէսինին հալը շու իւշ խուսուսլարըն թէալիյէսինէ միւթէվազըֆ տըր: Եաննի, էրմէնի իլէ Թիւրք անասըրը պէյնինտէ մուարէֆա վէ մուհապպէթ վասըթալարընըն խալգը, Տէվլէթ Ի Օսմանիյէնին հիւսնի խարէսինին շուրութունտան տօլայը Թիւրք ֆիքրինին թէնալիլի, վէ էրմէնի միլլէթինին տախիլի գուվլէթլէրինին տիյարըն իսլահը էմրինէ միւթէվէճճիհէն թէշքիլի:

Պու շէյլէրի Եափմազ իզթիտարըմըզ հուսուտունտա տըր: Եափարըմըզ թագա տիրտէ խէլասըմըզ կէլմիշ օլուր: Խէլաս պիզէ խարիճտէն տէյիլ, տախիլտէն կէլմէլի տիր:

ԱՏԱՆԱ ՀԱՏԻՍԷՍԻՆՏԷՆ ՆԷ ԷՕՅՐԷՆՏԻՓ

ՎԵՐ. Զ. Յ. ԱՇՃԵԱՆ, ԱՏԱՆԱ

Հէր վագըատան պիր տէրո, վէ հէր տէրտէն պիր հագիգաթ էօյրէնմէքլիյի միզ լազըմ տըր: Գատիմ իւլէմատան պիր կիւզէլ պույուրուպ տէմիշ տիր քի «Եաշա վէ էօյրէն» էօյրէնտիքճէ Եաշա մալը, վէ Եաշատըգճա էօյրէնմէլի իլ:

Իմոի պիզ Ատանա հատիսէսինտէն յիլի վէ սիյասի հայաթըմըզ իշիւն նէ տէրպէր էօյրէնտիք: Օ զայաթ վէ թէլէֆաթտան, քէտէր վէ մէշագգաթտան, էլէմ վէ էօլիւմտէն նէ էօյրէնտիք: Էր Եա կէճ, մութլագա տիւննա վէ թարիխ պիզէ պու սիւալը իրատ էտէճէք, անա ճէվապըմըզ նէ տիր:

1. Մուհիթէմիզի հիսապա աշմագ կէրէֆ օյսուդունու էօյրէնսիֆ: Միջաշայրըմըզ հագգընտա գիսալից օլաուզ, գօնշուլարըմըզ անլատըգ: Պիզ պիր թագըմ միլլէթլէր արատընտա Եաշամագտա իզ քի, անլէրին թապիաթը, թալիմ ու թէրպիյէսի վէ ախլազի թէտալլուր վէ առէթլէրի պիզիմքինտէն քիւլիյէն ֆարգըլ տըր: Պու խուսուս մութլագ սուրէթտէ հիսապա ալընմալը, վէ անլէր իլէ անա կէօրէ մուամէլէ օլունմալը տըր: Արատընտա Եաշատըզըմըզ պէօյիւք գալմ պիզտէն ֆարգըլ տիւշիւնիւր, ֆարգըլ սէօյլէր, վէ ֆարգըլ հիւքմ էտէր: Անլէրին միւթէլտա վէ մուհաքէմէսի պիզիմքինտէն ֆարգըլ տըր: Պիր քէրլէ մէպուր միւնթէրէմ միւթէվէֆֆա ֆակոր էֆ. Պապիկեան իլէ Ատանա հատիսէսի հագգընտա գօնուշըր իքէն, Պու շէյ հագգ մը տըր, Պու շէյ տօլըմ մը տըր տէյու թէաճճիւպ իլէ սիւալ էթտիյիմտէ, միւմալիլէյ պույուրուպ, «Պատուելի էֆ. գօնշուլարըմըզն Հոգեքանուրթիւնը պիզիմքինտէն ֆարգըլ օլաուզունու ունութմամալը իլ», տէտի: Ֆիլվազը պու սէօլտէ պէօյիւք պիր հագիգաթ մէվճուա տըր: Պիզ Հոգեքանուրթիւնը պիզիմքինտէն ֆարգըլ օլան միլլէթլէր արատընտա Եաշամագտա իլ, անլ հիսապա ալմալը վէ անա կէօրէ հարաքէթ էթմէլի իլ:

2. Աճէլէ էքմէմէլի էօյրէնսիֆ: Փրէնս Պիզմարգ պույուրուպ տէմիշ տիր քի, «Պիր ալտճըն ալթընա աթէշ Եազմագլէ մէյլէ թէշ Եէթիշմէշ»: Անլն իշիւն վագթ լազըմ տըր: Դէզա ասըլարտան պէրու իսթիպատտալ ալըշմըզ պիր միլլէթ Եա հիւքիւմէթ պիր գաշ սէնէտէ մէշրութիյէթին նիզում ու ինթիզամընա կիրէմէշ: Անա վալթ վէրմէլի, տէլէ էթմէմէլի: Հիւքնմէթլէր Դէվօյիւսիօն (Ինգիլապ) թարիզ իլլէ իսթիպատտտան մէշրութիյէթին ինթիզալ էտէր, ֆագաթ միլլէթլէրին

հազդիգաթէն մէշրութիյնթփէրվէր օլմասը անճագ էվօյիւսիօն (թէքեամիւլ) թարի-
զիյէ միւմբին տիր։ Ալլահ թապիի ալէմ-
տէ՝ միւմբի թարիգինտէն զիյտատ թէ-
քէմմիւլ թարիգիյէ ամիլ օլտուղու կիպի,
միլլէթլէրին վէ հիւքիւմէթլէրին էօմիւն-
տէ տախի հալ պունտան իպարէթ տիր։
Ինգիլապ պիր կիւնտէ օլտալիլիր, լաքին իս-
լահաթ վազթա միւհթա՞ն տիր։

Պունուն իլէ պերապեր պիլմէք կերէքիլ
քի, հիւրրիյէք, միւսսովաթ, աջալէթ վէ
ուխուշվէթ մէպտէլէրի, Ասիայա՝ էճնէպի
պիր մաթա արը, պուրատա չօգ գօլայ
լաղպէթ պուլմաղ։ Էվրօփատան կէլէն
պիր գումաշ ետ մօտա պու մէմլէքէթաէ
տէրհալ հիւսնի գապուլ պուլմասըղը կի-
պի, պու եիւքսէք մէպտէլէր տախի էօյլէ
տիր։ Անլէրին գապուլ վէ թաթպիգի
վազթա միւհթա՞ն տիր։ Պու սէպէպտէն
աճէլէ էթմէմէլի վէ եախօտ Ինկիլիզլէրին
տէտիլի կիպի, «Եափաշ եափաշ աճէլէ
էթմէլի»։ (Hasten slowly).

3. Պասիրէթ իլէ հարաֆէթ էքմէյի
էօյրէնսիփ։ Ֆախաէսիլ նիւմայիլ վէ կէօ-
թէրիչաէն սագընմալը իլ։ Սէօյլէմէգտէն
էվվէլ տիւշիւնմէք վէ իլլէմէգտէն էվվէլ
թէրթիպ էթմէք լաղըմ տիր։ Չօգ տէֆա
իհթիյաթսըղ վէ պասիրէթսիլ մուամէլէ-
լէր պիլիմ իւզէրիմիլէ փէք փահալըյա
օթուլմուշ արը։ Պիր աղ իհթիյաթ իլէ
մէն օլունապիլէն նիլէ կիւմիւքլէր մէն օ-
լունմամըլ վէ սօնրա վէսիմ նէթիճէլէր
հասըլ էյլէմիլ տիր։ Պիլիմ տուրպին ա-
տէմլէրէ, հենասէս տտէմլէրէ, ուզաղը
կէօրէն տտէմլէրէ իհթիյաճըմըլ վար, վէ
պունըն ֆրգտանընտան փէք չօգ մու-
թազարըրը օլմագտա իլ։

Վազթըն լիտան վէ մաթլուպաթընը
պիլմէյօր իլ, սիյասիյաթ վէ սիյասի ալէմ
հազգընտա չօգ պիր մաիւմաթըմըլ եօգ
արը։ Պիր քիմնէնին տէտիլի կիպի, «Վազ-
թըն մաթլուպաթընը պիլէն վէ անըն բու-

հունա կէօրէ հարէքէթ էաէն ֆէրալէր վէ
միլլէթլէր՝ ֆուլթունալը զէմանլարտա էմին
պիր թարիգ պուլուպ անտէ իլէրի տօղրու
կիտէրլէր։» Ֆազաթ պու իլմ վէ հիւքմէթ-
տէն մահրում օլանլար տիւղ օլտատա պիլէ
եօլլարընը չալըրըրլար՝ վէ պիր չօգ միւշ-
քիւթա տիւշար օլուրլար։ Էօյլէ վազթ վէ
զէմանլարը պիլլէլիմ, վէ իհթիյաթ, պա-
սիրէթ վէ հիւքմէթ իլէ հարաքէթ էտէլիմ։

4. Սաիրէրի իւմիս էքմէմէյի էօյրէն-
սիփ։ Ումումէն զաիֆ ֆէրալէր վէ միլլէթ-
լէր քէնտիլէրաէն խարիճէ պաղմաղա մէյ-
յալ արըլար։ Անլէր տախիմա պաղալար-
տան իմտատ վէ մուալլէնէթ մէմուլ է-
տէրլէր։ Պու տօղրու տէյիլ տիր։ Կէօղլէ-
րիմիլի Ալլահտան վէ քէնտի քէնտիմիլտէն
չէվիլիպ՝ Շիմալու վէ Ղարպա տօղրու պաղ-
մալըմ։ Պաղապընըն սօֆրասընա կէօղ
տիւքէն չօգ քէրլէ աճ գալմաղը տա կէօ-
զիւնէ ալմալը։ Ախէրլէրաէն իմտատ վէ
մուալլէնէթ պէքլէմէք պիլի հէմ աթա-
լէթէ հէմ մէյուսիյէթէ կիրիֆթար էտէր։
Օլ զէման պիլ մէվճուտ գուվլէթիմիլի
խաթիմալ էթմէլ իլ, վէ սաիրլէրաէն մէ-
մուլ էթտիլիմիլ մուալլէնէթի տէ պու-
լամայարաղ մէյուս օլուրուղ։ Պու նէվ պօշ
վէ պաթըլ իւմիալէր իլէ քէնտի քէնտի-
միլի ալտաթմայալըմ։ Ատանա վազըտար
պու իւմիտ քէօքիւնէ քէնքին պիր պալթա
տահա աթմըլ արը։ Խորէն Նարպէյ պու
իւմիտին պիւթլանընը կէօրիւպ, անը չօգ
սէնէլէր էվվէլ չու վազիհ թարղտա իֆա-
տէ էյլէմիլ տիր։

«Ո՛չ, եղբար, ո՛չ, օսարէն չիա՛յ յոյս,
Մի՛ աչընիդ—մի՛ դարձնե՛ք յոյս, յայն իոյս,
Օսարն քեւը գճեղ սիրե հիւրաբար,
Օսարն՝ ա՛ն, միշտ ե օսար.
Օսարն ձեւ վիշտ կը դիտե անգորով,
Ի՛նչ փոք, որ դուք քափե՛ք սրցունք՝ արիւնով.
Ով որ Հայ չե՛ Հայու ցարեւն ան չըզգա՛ր,
Ի՛նչ կը խաբւիք անդադար։»

Պունտան օն պէշ սէնէ էվվէլ օլանվա-
զըա պու իւմիտին պօշ վէ պաթըլ օլտու-

ղունը տահա չօգ քիմնէլերէ կէօթէրտի : Լաքին Ատանա հատիսէսի պու պապտէ գալլէրտէ հիշ պիր շէքք ու շիւպհէ պրազմատը : Քէօրլէրին կէօրէպիլէճէյի վէ ահմագլարըն անլայապիլէճէյի աչըդ պիր թարզտա , պու իւմիտին պօշ օլաուղունը իսպաթ էյլէտի :

5. Միւրքթեմիդէն իշլէմէֆիլիյին եհեմ-միլէթիսին կէօրսիւք : Իթթիհատ գուվլէթ օլաուղունու պիլիւր իտիք , ֆազաթ պու գատար պիլլէշ իտիք : Ատանա վագրաի էլիմէսինին թահգիդ վէ միւտաֆատարնտա պիլլիւմէ Խրիսթիյան միլլէթլէր եանի էր-մէնի , Բում , Սիւրեանի վէ Քիլտանի միլ-լէթլէր պերապեր տուրտուլար . վէ հաթ-թա մէզնէպ թէֆրիդաթը էթմէյիպ , Լու-սաուրչական , Բուրքական , Գաթօլիք , Օր-թօաօքս վէ սիւրեանի ֆրրդալար պիրլիք-տէ իշլէտիլէր : Տիվանը հարպարա , Հէ-յէթի թահգիդիլէլէրէ , վէ վալի պէյլէրէ պիրլիքտէ միւրաճաաթ էթտիլէր : Վէ պու իթթիֆագըն թէսիրի աղ օլմատը : Հաթ-թա պու խուսուս Խալաթ վաթանտաչարըն վէ հիւքիւմէթ մէմուրլարընըն տիգդաթը-նը ճէլպ էթմիշ տիր :

Պիզ պու իթթիֆագաան փէք չօգ միւսթէֆիտ օլմուշ իզ : Սէօյլէմէք վէ գուվ-վէթլի թարզտա սէօյլէմէք վէ ճէմիյէթլէ-րիմիզին տալապընը միւտաֆաա էթմէք էմիլնտէ , պու իթթիֆագ պիզէ ճէսա-րէթ պախշ էյլէմիշ տիր : Պիւթիւն պու վագթտա էլիմիզտէ իթթիհաս վէ հագի-գաքսան մատա պիր գուվլէթիմիզ Եօգ իտի : Վէ պու սատէ վատրթալար իլէ իշ-լէտիք վէ Ալլահ տախի պիզէ միւնասիպ սայտըղը մուվաֆֆագիլէթի վէրտի :

6. Հագգ վէ հագիգաքսա սիէօյիւք պիր գուվլէթ պուրոսուղուըն կէօրսիւք : Ալէլ ումուլմ սիւննանըն թէսապիւրու շու տըր քի , «Գուվլէթ քիմին էլիլնտէ իսէ , հագգ անըն եէտիլնտէ տիր ,» (Might makes right) : Վէ զահիրէն պագըլտըգտա վա-

գաա իշ պէօյլէ կէօրիւնիւր , լաքին Ատանա հատիսէսի պու իտտիայը թէսպիթ էտէ-մէտի : Մատուէթէն պիզ մաղլուպ իսէք-տէ , մանէն պիզ մաղլուպ տէյիլ իզ , պիզ անճագ մաղլում վէ մաղլուր պիր ճէ-մաաթ իզ , թարիիս վէ միւսթադպէլ պու-նա շահիտ օլաճագ տըր : Լօնտրատա «Թրա-ֆալիար Աբուէյր» թէսմիլլէ օլունան պիր մէյտանտա ճէնէրալ Կօրտընըն պիր սանէ-մի օլուպ անըն իւղէրինտէ չէօյլէ պիր իպա-րէ եաղըրը տըր : «Հագգ գուվլէթտէն գօրգմազ ,» (Right fears no might) : Պէն պունու կէօրաիլիւմտէ տէտիմ քի , «Պու աօղրու տըր , պու՝ թարիգի հագգա տօղրու պիր թէրադգը տըր : Էյէր տիւնեա պիր աուրմ տահա աթարագ տէյէպիլտէ քի , «Հագգ քիմին էլիլնտէ իսէ , գուվլէթ անըն եէտիլնտէ տիր» (Right makes mi-ght) , օլ զէման տիւնեա տօղրու մէվգիէ կէլմիշ օլաճագ տըր : Ֆիլվադը հագգ վէ հագիգաթտա պէօյիւք պիր գուվլէթ մէվ-ճուտ տըր : Վէ հագիգաթէն պիլլիւմէ չէհիւլէր օլ գուվլէթէ իաթիլնտա էտէ-րէք սէօյլէտիլէր վէ իշլէտիլէր : Օսմանը չուէրապընտան պիրի կիւզէլ պույուրուպ տէմիշ տիր քի , «Մագսէտի հագգ օլա-նըն մուլիի Հագգ տըր :»

7. Մէյուս օլմամաղը Էօյրէնէսիք : Մէյուսիլէթ Էօլիւմ տիր : Խրիմեան Հալ-րիկին մէշուր քէլամլարընտան պիրի շու օլմուշ տըր : «Յուսահասէյու յենի» : Հէր նէ գատար Ատանատա վագը օլան վագըլար ինսանը մէյուս վէ նաիւմիտ էտէն նէվտէն իսէլէր տէ եինէ մէյուս օլմամալը : Իւմի-տին իսիլաֆընտա իւմիտ էթմէլի , վէ նա-իւմիտ օլարագ չէքիլիպ պիր թարաֆա կիթմէմէլի : Ալլահըն պու տիյարտա իճրա էտէճէք ազիմ պիր իշի վար , վէ էյէր օ իշի պիզիմ վատրթամըղա իճրա էթմէք իաթէյօր իսէ , անտէն գաշմայալըմ : «Պանա նէ՝ Պէն պիր չէյ եափամամ ,» տէմէ : Պիր Մովսէս , պիր Եսթեր , պիր Պօղոս՝ Ալլահ

վէ պէշերիյէթ իշինն ազիմ իշէր կէօրէ պիւր իսէ, պիւր Յակոբ, պիւր Մարիամ, պիւր Յովհաննէս նիճինն կէօրէմէսին: Ան- ճազ պիւզ մէյուս վէ նաիւմիտ օլմայըպ, իման վէ իւմիտ իլէ իլէրի կիտէլիմ, վէ իթիմատ էտէլիմ քի, Ալլահ պու աճըտան պիւր թաթլը, պու զարարտան պիւր քեար, պու քէտէրտէն պիւր մէսէրրէթ վէ պու մէմաթտան պիւր հայաթ մէյաանա կէթի- լէճէք տիր:

Իմտի կէշմիշտէն միւթէնէպպիհ օլա- լըմ, հալը հազըրտա պատիրէթլի պուլու- նալըմ, միւթազպէլէ իման վէ իւմիտ իլէ պազալըմ:

ՄԵՔԵՂԼԵՐԻ ՊԻՐԼԵՇՏԻՐԷԼԻՄ ՄԻ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Շիմտի պու մէսէլէ օրթատա տէվէրան էտիյօր: Էլպէթ էհէմմիյէթսիզ պիւր մէ- սէլէ տէյիլ տիր: Հէր պիւր էօզրիւմիւզ իլէ պիւր տէ մէզհէպի թէֆրիզալար վար քի, իմթիյազաթ վէ ինթիլապաթտա, սի- յասի վէ թալիմի մէսէլէլէրտէ պիւրի պիւրի- միլէ տիւշիյօրըզ, ախէրլէր տէ կէլիպ ետվաշճա էքմէյիմիզի ալըպ կիտիյօրլար: Մնուն իշինն չօզլարն ֆիքրինտէ հաթթա քիլիտէլէրի պիւրէշտիրմէք իսիւլեասը ճէվէ- լան էտիյօր: Պու իւմիտտէ օլանլար չիմ տիլիք խայալը իլէ կէլինսինլէր: Իթթիհատ եիւրիւյիւպ պիւր գաշ աալըմ կէլմէսի իլէ օլուր: Շիմտիլիք պիւր թազըմըմըն էշմիաթինտէն՝ պիւր թազըմըմըն Բօմա- տան՝ պիւր ազըմըն տա Ամէրիգատան պիւր աալըմ գըմըլտանմազ նիյէթի եօզ տըր: Հէլէ պիւր թազըմը տա Շարաթա էօյլէ սարըմըլ տըր քի տիւնեա չէքսէ գօլիմազ, հէմ ծնլարճա 144 պին քիշիտէն ֆազլասը գատրօ խարիճինտէ գալըր: Մօր- մօն իսէ 10—20 գալըլը պրազըպ կէլ- մէզ: Պարի մէքթէպլէրի պիւրէշտիրէլիմ: Պու ֆէնա փազարըզ տէյիլ, պիւր նէվ

օրթապըզ տըր: շու շալթ իլէ քի, շէրա- քէթէ կիրէնլէրին հէր պիւրի այնի տէրէճէ սէրմայէ գօսուն, այնի տէրէճէ գազանսըն, վէ զիյան ըզլիգօսը այնի տէրէճէ օլուն, եօզ իսէ փազարըզ պօզուլուր, մութլազա պիւր թարաֆ հայար:

Էլպէթ մէքթէպլէր պիւրէշմէք իլէ կէ- լէճէք նէսլ վէ չիմտի պիւզ պիլէ՝ պիւր պի- ըրիմիզի տահա էյի անլարըզ, իթթիհատ էտէրիզ, շու գուսուրումուզըն պիւր ազը տէֆ օլուր, մասրաֆճա իգօնօմիյա օլուր, չօ- ճուզլար պիւր չէլիտ թալիմ կէօրիւր վէ պիւրիմիզ ինկիլիզտէն, պիւրիմիզ ֆրանսըզ- տան տէմ վուրմայըզ, պիւրիմիզ Վօլթէր- տէն, օ պիւրիմիզ Տիքընդտան պահա էթմէ- յիլ: Պիւր պիւրիմիզին էքսիյինի աօլաու- րուր, պիւր պիւրիմիզի իսլահ էտէրիզ: Տէ- յէճէք եօզ: Փազաթ տինի թէսափուրլար մէքթէպլէրտէքի թալիմ ու թէրպիյէ իլէ օ գատար մէզճ օլունմուշ տըր քի, հէր նա- սըլ գանունլար գօսազ՝ եինէ օ նազիք նօզթայա տօզունաճազըզ կիպի կէօրիւ- նիւյօր, պիւս պիւթիւն պիթարաֆ պիւր մէքթէպ տէ հիշ պիւրինին ուսուլունա կէլ- մէյէճէք տիր: Պու փազարըզտա մուվաֆ- ֆազ օլմազ իշինն աճապա էօյլէ պիւր եօլ պուլամազմըլըզ քի, պէքլէտիյիմիզ մէն- ֆաաթը էլտէ էտէլիմ վէ հիշ պիւր թա- րաֆա մազարաթ տօզունմասըն: Էսասա կէլինտիքտէ էկէր մազսէտ պիւր եա տիկէր թարաֆը եութմազ, տէֆ էթմէք իսէ՝ պու իքթիհաս օլմազ, չէքմէք օլուր, էօլ- տիւրմէք օլուր, եութմազ օլուր, պազը թիւրք վաթանտաշարըմըլըն «Իթթիհատը անասըր» տէյէրէք անլատըզլարը չէյ օլուր: Պու միւմքին տէյու ինանսամ իթիւրազ էթմէզ իտիմ: «Ունա տէօքիւլէն եազ զայ օլմազ» տէր իտիմ, լաքին միւմքին տէ- յիլ տիր: Պիւր թարաֆ մութլազա հայար: Մազսէտ, միլլի վէ թալիմի պիւր իթթի- հատ մէյաանա կէթիւրմէք վէ իգթիտատ եանի իգօնօմի իսէ, պէն օլաթ չիմտիտէն

չօճուղլարը գարըշտըրը պիր չօղ կիւճ-
լիւքէրէ եօլ աշմագտան իսէ, քէօքէ-
րինի գարըշտըրը իմ, եանի մէքթէպլէրին
խաարէսինի, փրօղըամընը, պիււաճէսինի
թէվհիտ էյլէրիմ, չէօյլէ քի շայիրտլէր մէվ-
դի վէ միւնասիպէթլէրինէ կէօրէ հէր հան-
կըսընա կիտէպիլիլիլէր իսէ կիթսինլէր: Պու
չէյ՝ մագսէսի հասըլ էաէր վէ ազ կիւնսէն
խթէսինլէն նէթիճէյի վէրիլը: Պու իթթիֆագ
միւմքին աէյիլ իսէ, օլ պիրի հիչ միւմքին
սէյիլ տիր:

Հալ շու քի պիլ տիւշիւնէնէ գատար,
վէ սահա եազըպ չըզմատա իքէն Մարաչը-
լար պուճու իճրա էյլէմիշլէր . . . : Ալա եափ-
ալլար: Պու աէմէք տիր քի, թարա-
ֆէյն չէրաքէթ էտէճէք հալտէ տիրլէր
վէ պիր պիրլէրինտէն դօրգ մայօրլար, վէ
եէքսիկէրէ գարլը իճապ էաէն ֆէտա-
քեարըղը եափմաղա ըաղի տիրլէր: Տէմէք
տիր քի եէրլէրի միւնասիպ տիր, վէ թա-
րաֆէյնին հիսսիյաթը հազըրլանմըլ ալը:
Հիչ տէյէճէք եօղ, ծնլար եափսին ֆագաթ
պիր եէրտէ սէրմայէ վէ գուվվէթ զայրի
միւթէնասիպ իսէ ծնլարը նաօրլ իճպար
էաէլիմ:

Պու մէսէլէ պիրտէն պիրէ գուլաղա օլ
տէրէճէ խօշ կէլիյօր քի ինսանըն «Հա՛յտէ
եափալլամ», տէյէճէյի կէլիյօր: Ֆագաթ
ուճու թմայալլամ քի թէֆրիգաթլար՝ իթ-
թիհասարըղը մէյտանա կէթիւմէլէրի իլէ
պէրապէր, էյլէսիքլէրի զիյանտան փէք չօղ
ֆաիտէլէրի տէ մուճիպ օլմուշ տըրլար: Մէ-
տէնի վէ թէրպիյէլի էհալի սրաարնտա
թէֆրիգալար ըէգապէթէ, հէմ տէ եէնի
ուսուլ վէ մէպտէլէրին իտխարնա վէ թէ-
րագգրա խըզմէթ էյլէմիշ տիրլէր, զի-
րա հիւրը օլմագ վէ իլէրի գօշմագ իչիւն
մութըպա էվիլէլի սըգատաշլար վէ ըա-
պըթալարը պրագմագ իճապ էաէր: Պէօյ-
լէ օլմալը տըր քի՝ ծնլարտա կէօրիւպ կէլ-
սինլէր: Պիւտէքի թէֆրիգաթլարըն հէր պի-
րինին տէ պէօյիւք խըսմէթլէրի օլմուշ ալը:

Լուսաւորչականըպ պիլաէ էճտատըմըն
սինինի, լիսանընը, ատաթ ու քիթապէ-
թինի, պիր սէօլ իլէ միլլի հայաթընը
սագլամաղա խըզմէթ էյլէմիշ տիր:
Օլ պիրլէր կէրէք տինի կէրէք թա-
լիմի եէնի թէսապլուրլարը իտխալ էթմէ-
յէ խըզմէթ էթմիշ տիր, (Շարաթըլարըն
խըզմէթի տահա սօնրա կէլէճէք), պուշար-
տան պիր թարաֆ իֆրաթտա պուլունտուգ-
տա օլ պիրի անը թատիլ էթմիշ տիր: Օլ
սէպէպտէն մագսէտ հասըլ օլուր իսէ պու
թէֆրիգաթլարտան սօլայը մահըուն օլ-
մայալլամ, հաթթա մէսրուր օլալլամ: Իմսի
կէլինիլ, աճէլէ էթմէյէլիմ, էպի տիրլիլի
տէ գաշըրըլ իլ: Շիմսիլիք պէքլէսիյիմիլ
էն պէօյիւք քեար,

1. Պիգիւմ ումոււմէն էճնէպի մէֆ-
թէպլէրէ գարշը ըէգապէթ էթմէմիլ,
վէ չօճուղլարըմըլ պիգիւմ մէքթէպլէրէ
թօփլամագլըղըմըլ ալը:

2. Ճիւմէսինէ այնի նէվ թալիմ վէր-
մէք տիր:

3. Մասրաֆճա իգօնօլի էթմէք:

4. Պիր պիրիմիլէ գարշը տիւշտիւլիւ-
միւլ սէպէպտէն չօճուղլարըն պիրիմիլտէն
օլ պիրիմիլէ կիտէրէք մէքթէպ փարասըն-
տան գաշընմասընը մէն էթմէք տիր:

5. Իլէրիտէ իթթիհաստա հազըրլանմագ
ալը:

Իմսի պէնի տինլէրտէնիլ պիր պինայա
օլ գալապալըղը տօլտուրուպ իչի կիւճլէշ-
տիրմէք վէ նիչէ սըրալարտա նաղիք պիր
մէվգիտէ պուլունմագտան իսէ, Վարչո-
րիւնը պիրլէշտիրէլիմ. ումոււ թարա-
ֆընտան պիր Ուսուլմնախալ խորհուրդ
սէչիլսին, իրաա վէ մասրաֆ պիր եէրտէն
օլտուն, մէքթէպլէրին փրօղըամը (ծրագիր)
այնի օլտուն, մուալլիմէր գարըշտըրըլըն
(Դաշնալիցալիւսնալը սօյունտան խօճալար),
շակիրտլէր հիչ տէյիլ իսէ այտա պիր տէֆա
պիր արայա կէթիլիլին, պիրլիքտէ օյնա-
սընլար, պիրլիքտէ կէզմէյէ կիթսինլէր, պազը

ուսումնա ահա խրդմեթէր վէ զինեթէր պիրլիքաէ իճրա օլունսուն, մուսիլի, ճիմնաթիք վէ էզպէր խրդմեթէրի հափթատա պիր կիւն պէրապէր իճրա օլունսուն : Այնի վագթտա հանկը թարաֆ քիւֆիւրին էյիսինի սէյլէյէպիլիլի իսէ օ տա մէյտանա չրգսըն : Թէզիյէ հէր քէս պիր պիրինէ ալըչըր վէ արղու օլունան նէթիճէ մէյտանա կէլիլ : Պունտա շու քեար լար տըր քի հէր սընֆ քէնտինէ ահա էյի խասսիյէթէրի հրֆղ էտէպիլիլ վէ պիրի օլ պիրինտէ եուտուլմալ, ֆէնա խասսիյէթէրինի տէ օլ պիրինէ պուլաշարրմալարազ տէֆ էտէր :

Պէյլիլքէր պիրլէշին, ուֆաղլար զաթէն պիրլէշիլ. էսասը տիւզէլտէլիմ ֆիւլուաթ զալիլ օլուր : Մագսէս պիր օլուն վիսսըքանըն էհէմիյէթի գալմալ :

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՅԻՍՈՒՍԸՆ ԹԵՇԷՔԲԻԻՐԼԷՐԻ

Բէսուլարըն հայաթը թէշէքքիւր իլէ տօրու իտի : Ահաը ճէտիտի միւթալաա էտէն հէր քէս պունը աչըգ կէօթէպիլիլ : Թէշէքքիւր, պիր նաղմէսաղ նէհր միսիլլու անլէրին թէպէտաիւլ էտէն հալ ու քէյֆիլէթէրի արասընտան ճէրէյան էտիպ կիթմէքտէ տիր : Անլէր պու կիւզէլ ատէթի պիլա չիւպհէ քէնաիլէրին մուալլիմինաէն էյրէնաիլէր : Բապալ Յիսուս էմմաուա կիտէն շակիրտլէր իլէ գալսըղը կէճէտէ, էքմէք իւզէրինէ պէրէքէթ օգուտու, վէ շակիրտլէր Անըն թէշէքքիւրիւնի իշիթաիլէրինտէ կէօղլէրի աչըլըպ Անը թանըտըլար : Պու կէօթէրիլ քի Յիսուս միւթէշէքքիւր պիր Ձաթ իտի, վէ օ քէնտինին աճաիպ թէշէքքիւր տուալարըլէ շակիրտլէրինէ մալիւմ իտի : Բապալմըղըն պու կիւզէլ ատէթինի կէօթէրէն պիր գալ միսալլարա տիլգաթ էտէլիմ :

1. Եհէվմի էհմէֆ իյիւն : «Վէ էքմէյի ալալ չիւքը էթաի :» (Լուգ. 22, 19) Յիսուս պուրասուտ ատի էքմէյի թէշէքքիւր վաարթասըլէ իլահի հուզուրա րապթ էտիյօր : վէ պու եօլտա օ ատի էքմէք պիր խուսուսիյէթ քէսալ էտիպ, ատի պիր սօֆրա կէօրիւնմէլ հուզուր իլէ միւպարէք պիր խորհուրդա թէպէտաիւլ էտիյօր :

Ալլահըն էքմէյէ ալապասընը գապուլ վէ հիսա էտէն քիմնէնին հայաթ թարիպի պէլլի պիր սուրէթտէ թէպէտաիւլ էտէր : էքմէք իշիւն Ալլահա չիւքը էտէն ատէմ, պուզտայ թարալարը, չէմին փէրթէվլէրի, չիլ վէ եաղմուր, չիֆթիլէր, պուզտայը ունա թահվիլ էտէն տէյլիմէնճիլէր վէ սաիրէ իշիւն տալիս Անա թէշէքքիւր էթմէյէ հաղըր իտիյինի կէօթէրմիլ օլուր : էքմէյի ալըպ չիւքը էտէն զաթ քէնաի վաթմանըն թէփէլէրինի թէզէն էտէն ատի զանպաղլար իշիւն տալիս թէշէքքիւր էթմէյէ հաղըր իտի : Պիհաղգին տէյէպիլիլիլ քի, Բապալմըղըն թէշէքքիւր տուալարըլէ էն կէօթէրիշիլ չէյ հուրէնտաղ օլուպ, եօլ քէնարընտաքի չալըլար իլահի աթէշ իլէ ալէվլէնտիլէր :

Յիսուս Բրիստոսըն էօրնէյինէ իմթիսալէն էն պալաղը չէյլէրտէ պիլէ Ալլահըն հուզուրունը հիսա էթմէքիլի իտման էթմէյէն Խրիսթիյանլար իլահի հուզուրըն չիֆապաիլ թէսիլինտէն փէք աղ տէֆալար միւթէֆիլա օլապիլէճէքլէր աիլ : Սըհէթ, ույգու, էքմէք վէ եաղ, իշ, տօթլուգ, եօլ քէնարընտա պուլունան չիշէքլէր, չօճուղլարըն թէպէտաիւլիլէրի, թէրէնիւմ, փարաղ կիւն վէ սէրին կիճէլէր ատի չէյլէր տիրլէր : Լաքին էյէր պէն իլահի հուզուրու պու տտի չէյլէրտէ կէօրմէյօր իտէմ, հայաթըն թարիլի պէնիմ իշիւն փէք էհվէն վէ մանասըղ պիր չէյ օլուր : Լաքին պու ատի էքմէքտէ իլահի հուզուրը հիսա էտիպ թէշէքքիւր տուալարըլ էտէն քիմնէ աճաիպ պիր տիւնեա

իշխնոտե եաշայօր , էօյլէ պիր տիւնեա յի անըն հէր թարափընտան Ալլահ քէնաինէ սէս վերմէքտէ տիր :

Պու էյի տաէթի իսթիհալ էթմէք ի- չիւն էն էյի թարիգ եէվմի էքմէ- յիմիլ իչիւն չիւքր էթմէքտէն պաշլամագ տիր : Վէ պունու տա արասըրա եախօսա իւսթիւն քէօյիւ պիր թարզաւ տէյիլ , ան- ճագ սաքին վէ անլայըյը պիր սուրէթլէ , տաիմա՝ վէ հէր հէրտէ եաիալըմ : Նիւ- մայիչտէն վէ օտանճ կէթիւրէն սէօզ չօգ- լուղունտան սաղընալըմ : Լաղըմ կէլիրսէ տաէթ էթտիյիմիլ թապիրէրի տէյիլէլիմ , վէ հաթթա պաղէն Գուէյիլըլար կիպի սիւ- քիւթ պիր սուրէթտէ իհթիրաիլա գալպ- տէն տուա էաէլիմ :

2. Ումոււմի աթիյէյի իչիւն : «Էյ սէմա վէ զէմինին սահիպի Փէաէր , սանա չիւքր էտէրիմ քի պու շէյլէրի ալիմէր վէ արիֆլէրտէն խաֆի թաթուա՝ անլէրի մա- սումլարա իզհար էյլէտին :» Բապպը- մըլ՝ բուհանի էսրարը անլամագ եա- լընըլ ալիմէրէ վէ արիֆլէրէ մախսուս օլ- մատըլը , վէ մէլէքքիւթ Ուլլահա գապուլ օլունմագըլըն շարթը զէքեա օլմատըլը իչիւն տէ Փէաէրէ թէլէքքիւթ էտի- յօր : «Պու շէյլէր»ին մասումլարա իզհար օլունմատընտան տօլայը չիւքր էտիյօր : Տէրիտթըր էտէլիմ քի էհալինին ան- ճագ ալթըտա պիրիտի էհլ ի զէքեա օ- լուպ իլմոէն իսթիֆաաէ էտէպիլիւ . տի- կէր պէշի իտէ պիր մասում կիպի սատէ- տիլ օլուրլար : Ճիւմլէսի ալիմ օլամաղլար իտէ տէ , հալիմ վէ լաթիֆ օլապիլիլըրէ : Ճիւմլէսի միւթէալլիմ օլամաղլար իտէ տէ , ճիւմլէսի շայանը իթիմաս օլապիլիլըրէ : Ճիւմլէսի միւթէֆէնին օլամաղլար իտէ տէ , ճիւմլէսի միւթէվաղը օլապիլիլըրէ : Ճիւմլէսի ֆիքրի սալթանաթա մաիք օլա- մաղլար , լաքին ճիւմլէսի մուհապպէթ թաիթլարը իւզէրինտէ հիւքիւմէթ սիւրէ պիլիլըրէ : Վէ Բապպըմըլ քէնտի կէօլլէ-

րինի ճիւմլէսին միւթէրէքէն մալիք օ- լապիլէճէյի նօլթա իւզէրինէ տիքիյօր : Էյլէ շէյլէր իչիւն թէլէքքիւթ էտիյօր քի անլէր , ալիմ վէ ճահիլէ , պէօյիլէ վէ քիւչիլէ , լէսուլա վէ քէօլէյէ միւթէրէք տիր : Պէօյլէ տաի շէյլէր իչիւն չիւքր էթ- մէք տիւնեայը նաղարմըղտա թէպուլլ է- տէր , ումումա աիա շէյլէր իչիւն չիւքր էթմէք պիւթիւն նէվ ի պէշիլի նաղա- լըմըղտա թէպուլլ էտէր :

Պու խուսուտտա տախի Բապպըմըլա պէնպէր օլալըմ :

3. Կէյէճէֆ պէրիքիքի իչիւն : «Իմ- տի թաշը գալարըլար , Յիսուս տախի եօգարըյա նաղար էաէրէք տէտի քի , էյ Փէաէր , պէնի տինլէտիյին իչիւն տանա չիւքր էտէրիմ :» (Յուլ. 11, 41) : Հալա էօլիւ մէղարտա եաթմագտա վէ հիչ պիր հա- յաթ ալամէթի կէօրիւմէյիլ միւճիլէ վու- գու պուլմամըլ իքէն Յիսուս թէլէքքիւթ էյլէտի : Յիսուս գաղանըլըլ պիր զալէպէ իչիւն տէյիլ , իլէրիտէ մէյտանա կէլէճէք օլան պիր զաֆէր իչիւն չիւքր էյլէտի : Օ գապուլ էթտիյի պիր շէյ իչիւն տէյիլ , ան- ճագ գապուլ էաէճէյի պէրէքէթ իչիւն թէ- լէննիւմ էտիյօր իտի : Իմտի պիլ իլէրիտէ չալաճաղըմըլ զալէպէ իչիւն տէ թէլէքքիւթ էտէճիլիլ : Սապահլայըն էօմրիւն մուհա- լէպէ մէյտանընա չըգար իքէն պէնի իւ- միտ վէ ինչիրահ իլէ տօլուրտոճագ օլուն զաֆէրլէրիմ իչիւն Ալլահա չիւքր արզ է- տէճիլիլ : Թօգսւմլարը՝ զախիլէլէրի տէր- անպար էաէճէյիմ զէմանա մախսուս իլա- հիլէր իլէ սաչա պիլիլիլիլիմ : Բապպըն եօլու պու իտի , էվլէլա թէլէքքիւթ , սօնրա միւճիլէ :

Թէլէքքիւթ էթ , օ տանա ճէտարէթ վէ- ըրիւր : Եօրղուն ճանըն անըն իլէ թաղաթ քէսպ էտէր : Շիւքր էթ , օ սէնաէ իլահի հիւսն մէյտանա կէթիլիլ : Շիւքր էթ , զիրա պու եօլտա Ալլահը թաղիլ էթմիշ օլուրտուն :

Գօնկրիկյընէլիսքտէն

ՏՕԳ. Ճ. Զ. ՃՕՈԻԷԹ

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՄԻԻԲԵՄՄԵԼ ՊԻՐ ԹԱԳՏԻՐ

ՄԷՅՐԻ Ր. Ս. ԷՆՏՐԻԻԶ

4.

Շօլ սիւքիւթ վէ թէմբինի իզտիհամ վէ մէվսիմ ի տայֆըն մէսէրէթի իլէ մէվսիմ ի շիթանըն ֆուրթունալարը արասընտա զէմինի մուհարէպէլէրտէն սէմալի խաթիրահաթա կէօջմիւշ օլանլար իւզէրինէ սաքին պիր քէմէր կիպի չէքիւմիշ օլան շու Նոյեմբերին լաթիֆ սէմալը անըն հաֆըզէսի իւզէրինտէ էօյլէ տէրին պիր թէսիր հասըլ էթմիշ իտի քի, անը ֆիքրինտէն չըգարամայօր իտի : Օ մէնղարէ իլէ պիր լիքաէ շու պաիսի հիւզն ու քէտէր օլան ֆիքրի, եանի նութգունտա մուվաֆֆադ օլամալըր միւլահազարըն տախի ունուսամայօր իտի : Կիւնուիւզ վազթընտա միւշարիլէյհ էթրաֆընտա պուլունանլարըն քէնտի նութգը հազգընտա պիր կէօնէ իմաաթտա պուլունամալարընտ սայ էթմիշ վէ քէմալը լէթաֆէթ իլէ անը մէն էյլէմիշ իտի : Էթմէսի սապահ զապէթալարտա մէզքիւր իծթիմալը թարիֆ էտէն պէնալէրին անճազ սէրլէվճալարընը հիճվքեարանէ պիր թէպէտիւմլէ օգուլուպ կէչմիշ իտի : Բէիսէ գարչը պիր ազ միւտահանէ եափըլաճաղընը մէմուլ էտիյօր իտի : Անըն նաղալընտա զապէթալարտաքի րափօրթլարըն օնտան զիյասէ պիր մանալը եօգ իտի : Քէնալինին կէչմիշաէ չօգ մուվաֆֆադ նութգըր իրաա էյլէմիշ իտիյինի էյի պիր լի իտի : Չօգ տէֆա միւսթէմիւնու քէնտի քէլամլարը էօնիւնտէ սիւրիւքէյիպ կէօթիւրաիլիւնիւ պիլէճէք գատար ֆիրասէթի վար իտի : Լաքին եինէ տէ միւշարիլէյհ պիր նաթըգափէրտալ մազամընտա քէնտինին իգ թիտարը հազգընտա եիւքսէք պիր թէսապիւր թաշըմալ իտի : Խուսուսա աիւնքի վազըա քէնտինին պու իգ թի-

տարընա տաիր էմիլիլէթինի քիւլիլէն իխլալ էյլէմիշ իտի : Քէնաիսի պիր լէիս օլաուզու հալաէ հիւ պիր ալգըշ նիտալը վուգու պուլմալըրը միւշարիլէյհ մահզուն գըլըյօր իտի : Օ եարը իշիտիլը պիր սէս իլէ քէնտի քէնտինէ չէօյլէ տէյօր իտի, «Ամն էհիլէն պիր նութգ իտի : Պէն խէ օլաուգճա էյի պիր մէզալէ իտի տէյէ սիւշիւնիւյօր իտիմ : Նէ խէ, պէն էիւմաէն կէլէնին էն էյիւինի եափմալա չալըշտըմ», տէտի :

Միւշարիլէյհ քէնտի իրի աալըմլարը իլէ չէհրին քէնարընտ գատար կիթմիշ օլաուզու հալաէ նաիւտահ արգա թարաֆտա պուլունան պիր պաղչէնին չիթի եանընտան թաղրիպէն 15 եաշընտա օլան պիր օլաունըն իւր իլէ զօշարադ քէնտինէ սօղրու կէլիլիլինի միւշահաաէ էյլէտի : Մէզքիւր օլան քէնտինէ եաղլաշընճա տէնտէլէյիպ եէրէ գափանճաղը սըրաաա՝ Լինդըն գուվէթի զօլլարըլէ անը թութու վէրտի : Չօնուգ սօղրուլուպ գալգարադ քէնտի սըդ վէ եումշադ սաշընը կէրիլէ սօղրու աիւզէլտիպ, աիք աիք վէ թէաղղիւմ իլէ միւշարիլէյհ պաղտը : Պունու կէօրիւնճէ լէիլին կէօլլէրինտէն եաշ կէլմէյէ պաշլաալ : Օղլան պիր զաղապ իլէ «Պիւթիւն պու ճատտէ սէնին պապանըն մալը՝ մը տըր : Ճէնուպլըլարըն տախի պու սօգաղլարտա կէզմէյէ հազգը եօգ մը՝ տէյէ նիտա էտիպ լնչկըրաալ աղլաույա պաշլաալ : Չօնուլուն եանը պաշընտա պիր գալա կիպի տուրան պու զաթ անըն շու զաղապ վէ քիւսթալլըղընը պիր չէյ եէրինէ գօմայըպ, քէմալը միւրիւվէթ իլէ «Օղլում, սէնին պու ճատտէտէ եիւրիւմէք լիլինէ մանի օլան հէրիֆ սէնին տէրունինտէ տիր», տէտի :

մէղքիւրին Օսմանը մէպուսու Գիզամ վէ Իլիսա էֆէնտիկէրէ պիր թէլէղրաֆէ, մէքէզի հիւ-քիւմէթտէն վէրիկէն էմրէ ռաղմէն Զրաաթ պան-գասը մէտեռն զուրա թարաֆընտան թէրհին էտիմիշ օրան էմրաք վէ արապիյի սաթմագտա պուլունսուզուհու պէյան, վէ միւտաէթի թէ-տիյէնին թէմտիտի պապընտա մէքէզտէն Լէնի էվամիրի շէտիտէնին վէրիմէսինի թալէպ էթ-միշ տիր: — Բալիֆօրնիա մէճլիսի այսն վէ մէճլիսի մէպուսանընտա Բուսիտաքի էրմէնի մահպուսիյնի լէհիտէ իթիֆիազ և արա իլէ գա-պուշ օրունան պիր փրօթէսթնամէ հէր իքի մէճլիսիւրին լիյաաէթի թարաֆընտան իմգալա-նապազ Ուաչնիկթըն լէիսի Թէֆիէ վէ Գօնկրէ-սէ իրապ օրունմը տըր: — Պունտան իքի սէնէ մուգտտոնէմ էրմէնի լիսան վէ էտէպիյաթընտա տաիր թէթէպպիււթ վէ թէհարրիյաթտա պու-լունմագ իւզրէ Ֆրանտա հիւքիւմէթի թարա-ֆընտան Բուսիա վէ թիւրքիյապ կէճոտէրիմիշ օրան Պ. Ֆրէտէրիզ Մազլէն (պիր էրմէնի փէր-վէր տիր) քէնտի վազիֆէսինի քէմալ և մու-վաֆիազընէթլէ իֆա վէ Փարիզէ ալտէթ էթ-միշ տիր: Միւմալիյէն հիւքիւմէթէ թագաթմ էթտիյի 30 լէտմէր իլէ միւզէյէն պիր լիփօրթ-տա պիւթիւն էրմէնի միլլէթի հազգընտա պէ-յանսթ և սիթալիշքեարանէտէ պուլունսուզու կիպի, կէրէք Թիֆլիս վէ կէրէք Իսթանպուլ Էր-մէնի էնալիսինին թէրազընյաթ և ֆիքրիյէսինի տաիւ մէա հէյէմիշ տիր: Պ. Մազլէն քէնտի թէհարրիյաթըն իլէրի կէթիւրմէք իւզրէ պու-սէնէ թէքրար Իսթանպուլ կէլէճէք տիր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Տիւնեանըն Կ. Խ. Շ. Իթիֆիաթընտա տու-զուգունճու իճթիւնը պու հաֆիթա Տէրիտա-տէթտէ Բօպէրթի Գօլէճու վուգու պուրմուշ օ-լուպ, անտէ 32 ֆարգը մէմէքէթլէրաէն 240 մուրաիտա հազր պուլունմը տըր, պուլարըն 28ի էրմէնի տիր: Պու մէճլիպէրաէ գրաաթ օ-լունան մուհիմ մէգալէր վէ միւզաքէրէ էտի-լէն մէվզուլար հազգընտա լաշնիւմանըն գարի-յունընտ մալիւմաթ վէրէճէյիլ: — Տօզ. Տաաըն Գօնիյապ նազլ և մէքիսն էտէրէք օրանտա պիր խաթաթանէ աչորըընը հազմը խիք: Պու քէր-լէ պիր տօթմ միւմալիյէնին Թալատա կէօր-միւշ խիլի իշ հազգընտա աթիւլգիք մալիւմա-թը վէրիյօր, Տօզ. — Տաաըն Թալատա կէրմէսինէ 24½ սէնէ օրմուշ օրուպ՝ պու միւստէթ գար-ֆընտա 100,000 գաաաթ խաթաթարա պազմը

վէ 7,000 առէլիյաթ իճրա էթմիշ, վէ 10 սէնէ էվվէլ աչորըն օրան խաթաթաթանէտէ 4,200 առէ-լիյաթ իճրա էթմիշ տիր: Կէչէն սէնէ գարֆընտա խաթաթաթանէտէ 460 խաթաթա խաթմը, վէ 424 առէլիյաթ իճրա էթմիշ տիր: Էճգաթանէտէ պա-գընտ խաթաթարըն աաաաթ 3,433 տիր: Պու սէնէտէ 2,300 Լնկ. լիւաթ մէսարիֆ օրմուշ տըր: Պու խաթաթաթանէտէ թիւարճըլար տաիւ թէ-տարիք էտիլմիշ տիր: Թալատա խաթաթաթանէտէ Լէնի տօգթօրար տալէթ էտիլէրէք օ ֆաիալի իշի տէվտա էտէճէքլէր տիր: — Ատանտա փրօթէսթն մէմաթըն գաաընյալը պիր իճ-թիւարընտա թէպչիրի պէշարէթ իշիւն 1,646 զրշ. ճէմ էյլէմիշէր տիր: — Մէրգիֆունտան փի-թապճը Տիւթթէնէն Փալիտիա էֆ. լէճա է-տէր քի, նէգաթիտէ Բուճա հուրուֆաթ իլէ Թիւրքէ «Խրիսթիյան Եօճուլուզու» նամ քի-թապտան պուլունուպ անլէրի սաթմագա ռազը օրանյար, քէնտինէ պիլաիթիքլէրի թագաթիտէ մէմունէն անլէրի սաթմուն պաճագ սըր: — Զէյթունտա Հայ. Լուս. վէ Հայ. Բազըք. ա-զարարտան իպարէթ օրմագ իւզրէ «Զէյթունի Հայ Յառաջ» իսմինտէ պիր ճէմիյէթ թէշքիլ էտիլմիշ օրուպ, պուլըն մագսէ-տի Զէյթունըն նէգաթէթինէ, էնալիսին սըհէ-թինէ, թալիս ու թէրալիյէնին թաթիմինէ վէ է-հալի իշիւն գազանճ հօլլար պուլմագա վէ պէյ-թի վէ իւնտի տաիլէտէ իպահաթա սայ էյլէմէք տիր: Բէգալիք մահալ և մէքքիւրաէ պիր սէ Լաւրան քիւշատ էտիլմիշ տիր: Զէյթունտա պուլունան «Մուհապէթնի» վէ «Բուհնու» սըն-ֆը փէք մագուլ պիր մէպէք թութմուշ օրուպ, էնալի սըաաընտա լուհանի հայաթըն թէրազը-սընտ սայ էյլէմէքաէ տիրլէր: — Մարաշտաքի լուհուլարըն իսէ փէք ապէս վէ գալլի մագուլ պիր մէպէք իթթիսալ էթտիլլէրինի անալյօր իզ:

ԽԱՐԻՃԻ

Մեֆիսօ իսեանը.— Մէքսիքօ իսիանը կիթ-տիքէ տահա զիյատէ էնէմիլիէթ քէսպ էյլէմէք-տէ տիր: Ասըլար իլէ միւսատէմէ Մ. Ամէրիգա հուտուտունա փէք հազըն հէրլէրտէ վուգու պուլուտուլունտան Ամէրիգա մէնաֆիլինին խալէլ-տաթ օրմաթ ինթիմալը վար տըր: Պու սէպէպ-տէն Ամէրիգա հիւքիւմէթի պու միւսատէմէլէ-րին մէմէքէթին իշէրիսինտէ տէվտա էթմէսինի Մէքսիքօ հիւքիւմէթինտէն վէ աալարտան թա-լէպ էտիյօր իսէ տէ կինէ միւնագէա հուտուտ, պօյունտա տէվտա էտիյօր: Պու սէպէպտէն Մ.

Ամերիկա հիւքիւմէթի հուսուստ ասքեր ճէմ էթմէքտէ տէվամ էտիյօր, վէ շայէտ կերէք Մէքսիքօ տախիլինտէ կերէք խարիճինտէ Մ. Ամերիկա մէնաֆիլինէ թէճալուզաթ վուզու պուլուր իսէ միւստախէլէ էտէճէլինի թէհտիտ էտիյօր: Ասըլար պիր մուհիմմ հէր զապթ էթմիլէր, վէ միւթարէքէ իշիւն էտիլէն թէքլիֆի զապուլ էթմէմիլէր տիր:—Պուշտան ազտէմ աֆիօն ախզ ու իթապընա տաիր Ձին հիւքիւմէթի իլէ շինտիսթան հիւքիւմէթի արասընտա պազը ճիհէթիլէրճէ իթիլաֆ հաարլ օրմուշ խի: շինտիսթան հիւքիւմէթի շինտիսթանտան Ձինէ իտիսալ էտիլէն էմիթաըն միգտալընը սէնէտէ 5,100 զուլու թէնգիլ էտէրէք նիհայէթ 1917տէ պիւթիւն աֆիօն թիճարէթինէ իրթամ վէրէճէք խի: Պուշտ մուզապիլ Ձին հիւքիւմէթի տէ Ձինմայլինտէ աֆիօն զըրաաթընը թէտրիճէն թահտիտ էտէճէք խի: Պու իթիլաֆ 1807տէ պաշամըլ օրուպ, պու կիւնէ զաաար թարաֆէյն հէքտիլէրինին մուսմէլէսինտէն վէ հաարլ օլան հիւնն ի նէթիճէտէն մէմիտէն գալմըլ օլալազ պազը հէնի թէրթիպլէրէ տէ թէշէպպիւս էյլէմէքտէ տիրլէր: Վէ միւմքին իսէ 2 սէնէ զարֆընտա հա սահա էրքէն պու իքի մէմէքէթ արասընտաքի աֆիօն թիճարէթինի պիւսպիւթիւն գալարմազա սայ էյլէյէճէքլէր:—Թանճիլէտէն իտալէր վէրիտիլինէ կէօրէ Սուլթանըն օրտուսու Յաս գուբալինտէ տաըլար իւզէրլինէ զալէպէ չալմըլ օլուպ, տաըլարտան 40 նէֆէր թէլէֆ օրմուշ վէ 80ի էսիր թուլուլմուշ սըր: Լաքին ալընան սոն խապէրլէրէ կէօրէ Յաստաքի էվրօփալըլարըն հայաթը թէշիլքէտէ պուլուշուլօր, վէ անլէրի իսէլաա էթմէք իշիւն Յարանանըն միւստախէլէսինէ լուզուլմ հիտ օրուշուլօր: Լաքին Յարանտա պու իշէ գալըլըր իսէ, Ալմանիա սիւքիւթ տուրսճաճ մը սըր, հօգաս կէշէն տէֆաստ օլաուզու կիպի պէյնէլ միլէլ պիր կիւճիլէք մի չըգաճազ սըր: Վիէննատան կէլէն սոն խապէրէ կէօրէ էվրօփա տէվլէթլէրի Յասըն թագսիսինէ գարար վէրմիլէր տիր:—Ճափօնիա Ձինէ պիր միլիտն ինկիլիզ լիւրաը իգրալ էյլէմիլ տիր: Պու վազըա էվրօփանըն նազարը տիգգաթընը ճէլպ էթմէքտէ տիր, զիրա պու մէպլաղը Ճափօնիա էվրօփա տէվլէթլէրի իլէ ըէգապէթտէ պուլուշարազ վէ անլէրաէն սահա զիլաաէ միւստիտ չարթլար իլէ իգրալ էտէպլիմիլ տիր: Պու վազըա Ճափօնիանըն պու սոն սէնէլէրտէ մալիլէճէ էթտիլի պէօլէք թէրազըլա պիր ալսամէթ սայըլմազտա

սըր:—Քէնտի մահալը իգամէթի օլան Յարիլինի թէրք էթմէմէք իշիւն, աճ, սուսուլ զալարազ տուա էթմէլէ հէմին էթմիլ օլան Բուսիալը իլիօսօրըս հաա ըահիպ վէ թապիլէրի նիհայէթ քէնտի մազսէտլէրինտէ մուվաֆազ օլմուշար տըր: Կէրէք Ջարըն վէ կէրէք Սինօղըն միւստոռտէսիլէ մէրզուլմ քէնտի մահալընտա գալաճազ տըր:—Յրանտատա Շամիսնէա տալաար հալա տէվամ էթմէքտէ օլուպ, անա ալազատար օլան չէրլէրաէն առքէրլէր էլան չէքլիմէմիլ տիր, արա սըրա միւստաէմէլէր վուզու պուլմազտա տըր: Բիլմզ Արքէպիլկոպուր պիր թահրլըաթը ումուսիլէ նէշը էտէրէք, պու հալարըն էնալի արասընտա թէրազըլ էտէն տինալլիք նէթիճէսի օրտուլուըն իտալա էյլէմիլ տիր: Պու իլթիլաշալթըն վուզու պուլաուլու մահալարըն սէյր էթմէք իւզրէ էթրաֆ մահալարտան պիր կիւնտէ 10,000 սէյրճի կէրիլ տիր: Մօրմօն միսիօնէրլին ինկիլթէրլայա կէլիպ, օրտտա կէնճ վէ կիւզէլ զըզլարը իգֆալ էտէրէք Մօրմօնլուզա տէճաէրտիքլէրի վէ անլէրի Մ. Ամերիկատա քէնտիլէրին մէրքէլի օլան Սուլթանա կէթիլէրէք պաշա չօզ գալըլարը պուլուշան Մօրմօն ըէիլէրլինէ նիքահալմաըրաըլարընա տալը չուլու պուլան խապէր իւզէրլինէ էնալի արասընտա պիր նէյնճան զուհուր էթմիլ վէ հիւքիւմէթ մէսիլէլի էլէ ոլարազ թէհարիլաթիա միւսաշէրէթ էյլէմիլ տիր: Անրաշըլարընա կէօրէ ինկիլթէրլաուս Մօրմօնլարըն 82 քիլիսէլէրի վէ 80,000 գաաար թապիլէրի պուլուշուպ սաթ կէշէն սէնէ զարֆընտա Մօրմօնլուզա գապուլ էտէլէր 963 նուֆուս օրմուշ վէ պուշարըն 500իւ Ամերիկատա Եուլաա կիթմիլէր տիր:—Իրանտա Յարա վիլայէթլինին հէնի վալիսի Շիրազա վաաըլ օլուր օրմազ Գալամ գապիլէսինին ըէիսի իլէ անըն պիրատէրի Նաար էա Տէվլէլի վէ սաթլէրի տէրտէսի էյլէմիլ տիր: Պուշար Սալլէթ Տէվլէ վէ սալը գապիլէ ըէիլէրի իլէ պիրի պիրլէրինէ տիւշաիւքլէրինտէն ճէնուպի Իրանտա աապիլ իլիլալ էտիլմէքտէ խի: Վալինին պու մուսմէլէսի հիւքիւմէթին աապիլի թէէմին էթմէլէ տալը հիւնն ի նիլէթի պուլուշաուլուշանա պիր ալսամէթ աաա օլուշուլօր:

Միւսիլի ի մեսուլ վէ սահիպ ի իմրիլազ
Յ. Գ. ԳՐԻԴՈՐԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
Տէրիսատէթ, Ջագմազըլար, Յալաբուս իսն